

Naujienu Antroji Dalis

NR. 505

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XVI METAI

Dr. Pranas Ancevičius

ISTORIJA BE PAGRAŽINIMŲ

I. Varšuva karo ugnis ir Lietuva

Ižanginės pastabos

Žinomas lietuvis keliautojas Matas Šalčius, knygos "Svečiuose pas 40 tautų" autorius, dar gerokai prieš Antrąjį Pasaulinį karą pasakojo tokį būdingą nuotykį iš savo lankymosi Kinijoje.

Nuvykęs į Peipingą, kur yra vienas iš seniausių Kinijos universitetų, Šalčius gavo progos laikyti paskaitą apie Lietuvą. Į paskaitą susirinko būrys profesorų ir studentų, paklausti apie jiems nežinomą šalį. Prelegentas nupasakojo Lietuvos didingą praeitį, Lietuvos žlugimą, jos tautinį atgimimą ir valstybinį atsikūrimą. Baigdamas nurodė, kad ir naujoji Lietuvos valstybė su jos žinomu ministru pirmininku ir užsienio reikalų ministru prof. Augustinu Voldemaru savo kovoje dėl Vilniaus drebianti pasaulį. Prof. Voldemaro pasirodymai Tautų Sąjungos posėdžiuose Ženevoje esą tokie svarūs ir reikšmingi, kad jų atgarsis, turt būt, pasiekęs ir tolimąją Kiniją.

Baigus šalčiui paskaitą, balso paprašęs vienas senyvas Peipingo universiteto profesorius ir kukliai pareiškęs: "Pripažinsiu, kad esu visiškai ignorantas, nes pirmą kartą girdžiu apie pasaulinį triukšmą, kurs kelia Lietuvą. Aš tik norėčiau prelegentą paklausti, kiek jūsų lietuvių yra?"

Šalčiui atsakius, kad apie 2,5 milijono, kinas profesorius numojęs ranka ir taręs: "Geltoneji upė pas mus kasmet praryja per 2,5 milijono kinų ir niekas apie tai dargi nekalba".

Mano supratimu, šalčiaus nuotyky atsispindi visa mažos lietuvių tautos tragedija. Kinų proporcijos pajautimas yra iš esmės skirtingas nuo mūsų. Jiems pustrėčio milijono žmonių likimas yra tolygus rankos mostelėjimui. Mums — tolygus visos tautos mirčiai.

Nė tik kinai turi skirtingą proporcijos pajautimą. Kai diskusijose su vienu rusų profesorium Toronte buvo paliestas mažų tautų likimas bendrai ir Lietuvos prijungimas prie Sovietų sąjungos specifiniai, — rusas profesorius pastebėjo: "Žinau tamsta, poros milijonų prijungimas ar atėmimas Rusijai yra bereikšmis".

"Bet Lietuvai tokia operacija yra likiminio pobūdžio" — buvo mano atsakymas. Į mano pastabą rusas atsakė:

— "Aš pilniausiai suprantu Tamstos nuomonę. Bet prašau atsiminti, kad istorijos tekmė su šituo nesiskaito. Levas Tolstojus, dėstydamas nuosavas pažiūras į istorijos eigą "Taikos ir Karo" epilogė, dargi visą Vakarų Europą pavadino žemės rutulio mažyčiu užkampiu. Kas gali pasakyti, kad Tolstojus nebuvo toli numatantis ir teisingas? Hitlerio mėginimas pasekti Napoleono pavyzdžiu ir primesti to užkampio valią pasauliui baigėsi dar didesniu fiasko, negu ryžtingojo korsikiečio užsimojimai. 80,000,000 vokiečių tauta šiandien yra suskaldyta ir įsprausta į dvi priešiškas politines - socialines sistemas. Be to, vadinamoji laisvoji Vakarų Europos dalis laikosi tikėtai Amerikos malonia, — Amerikos, kuri netaip jau senai buvo Britų imperijos kolonija".

Lietuviško valstybiškumo koncepcijos

Žinoma, kad istorijos eiga yra žiauri ir negailestinga. Lietuvai dėl jos geopolitinės padėties istorija susiklostė labai nepalankiai ne tik praeity, bet ir mūsų tautos atgimimo ir politiško organizavimosi metu. Pastarasis pasitaikė kaip tik katastrofiškame revoliucinių audrų laikotarpy, kai istorijos scenoje pradėjo reikštis ir kristalizuotis gigantiškos apimties nauji sąjudžiai, sukrėtę pasaulį iš pagrindų.

Galima su Lenino filosofija sutikti ar nesutikti, bet reikia pripažinti, kad gilus marksizmo pažinimas jam suteikė nuostabi istorijos eigos pajautimą ir nepaprastą ateities viziją, pranašaujančią socialinių revoliucijų, politinių ir revoliucinių karų laikotarpį.

Lietuviškoji šviesuomenė, išėjusi paminėtame laikotarpy politinė scenon, nebuvo vienos nuomonės dėl lietuvių tautos ateities, žvelgiant aną metą iš šių dienų perspektyvos, galima pasakyti, kad tuometinė lietuvių šviesuomenė buvo susiskirsčiusi į tris pagrindines sroves. Viena, kuri orientavosi į urachinę Lietuvą ir iš dalies į jogailaičių uniją su Lenkija, antroji — į demokratine Lietuvos respubliką, ir trečioji — į sovietinę Lietuvą.

Pradedančios išaugti iš izoliacinės Monroe doktrinos Amerikos įsikišimas į Europos reikalus prisidėjo prie to, kad karo sukrėstoje Europoje išsikristalizavo demokratiška Versalio sistema, sudariusi pa-

(Tęsinys 2-me pusl.)

Dienų Skeveldros

Ant stalo nauja knyga: Stanisius Būdavas, "Rūsti siena", Apysaka, 193 psl., "Rūta", Hamilton, Ont., 1959 m. Viršelį piešė dail. T. Valius. Kaina \$1,40.

Ne jaunas autorius (g. 1908 m.), ne jaunas ir skaitytojas: "širdies stygoms virpant" (1926 m.). Po to: "Už motinos meilę", "Broliuk, nevirsk seselę", "širdys ir gėlės" (ir vertimas: "Serca į kwiaty"), "Našlaičių Kalėdos", "Mokytojas Banaitis", "Loreta", "Sala", "Vidurnakčio svečiai", "Laukų berniukas" (pjesė Kauno Jaun. Dram. Teatre), "Varpas skamba", "Uždraustas Stebuklas" (ir vertimas: "The Forbidden Miracle").

Gerb. Skaitytojas sulig savo meninio skonio apspres "Rūščios sienos" vertę. Mano mintys susitelkia ties autoriumi kaip pažįstamu žmogumi. — Tenka grįžti kone 16 metų atgal. Su prarandamos tėvynės gėla, su subombarduoto Vilniaus gaisrų atšvaiste kelias į nežinomybę: Karaliaučius, Wroclaw (Breslau), Brno, Vengrijos užuogina į Wien. Po kelių žydrijo Dunojaus valsų, atsiprašau — bombardavimų, vėl kur... galima traukiniu pavaziuoti. Iš užsiklausio registravimosi lapuko dar matyti, kad "Linz an der Donau, Wohnungsamt — 1944. 7. 14." Po 3 dienų I-asis siaubingas JAV aviacijos užskridimas. Juo toliau, juo dažniau. Bet... jau "uždaro miesto gyventojas". Ačiū p. Diminskienei (regis, Argentinoje, "Laikė") gaunama kambariukas pas nacę (? repatriantę iš Čekoslovakijos) Gerdą Harach (vyras karys, jugoslavias repatriantas, komunistas). Graži saulėta Alpių atšlaitė, dailūs naujosios statybos namai, Kefenfeld, Unterbergerstrasse. Cerny sodininkystės įmonė (daržovės ir gėlės "nur fuer Deutschen"). Sekmadienį, gali į miestą: Adolf-Hitler Platz (kur I-asis, akupuojant Austriją, nacių paradas), meno galerija, kelios barokinės bažnyčios, šv. Marijos katedra (gotika, ir savotiškas 135 metrų bokštas), XV a. pilis (keltuvu, o vaizdas - vaizdas...). Ne lenkas, ne žydas. Gali laisvai judėti mieste. Saulė. Rožės ties kiekvienu namu. Asfalto keliai ir takiūtės. Ir neįtarsi žmogus, kad šoniau už miesto užsieniečių (auslaenderių) vergų barakai, nesgi Hermann Goeringo, dujų ir kt. karo pramonės fabrikai. Dar toliau už miesto... Mauthauseno KZ.

Kai Vakarų sąjungininkų

vizitai iš oro pasidarė kasdieninis (uhu, koks rūstus) dalykas (britai naktovidy, o amerikiečiai įsidienojus), koncentracijos stovyklos įnamiai būdavo atvaromi... nesproguosiu bombų atpalaiduoti, arba toliau į laukus pratraukti. Dryžiuoti kacetininkai plušdavo, o apylinkė atsidarinėjusi langus (idant sviediniams sprogas oro srovė neišneštų stiklų) lūkuriavo.

Kitapus Dunojaus (ir ans visai ne žydras, o per šlyną ir rusvas uolas plaukiantis!) buvo Urfat priemiestis. Tai po kalnais ginklų kalykla. Barakuos tautiečiai. Abipus Dunojaus barakai. Ir žmonės rūpesčių kamuojami. Lenkai, ukrainiečiai ir kt. tautų suvežti vergai neturėjo judėjimo laisvės. St. Būdavas žinojo, kad ir ten laukiama paslaugų. Ir kitur. Kitur. Visur.

Net po krūtine rankas sukryžjavęs (kad nuo juoko nesubirtų į šipulius!) Wentorfo pereinamojoje stovykloje vienas tautietis pasakojo:

— Kad ne Kunigas (St. Būdavas), tai dabar ir nežinočiau, kur mano kaulai, o kur gyslos...

Tai buvo 1944 m. lapkričio pabaiga. Linz — uždaras miestas. Nebegalima išvykti. Ir šešiese, St. Būdavo sudrūtentai, nueina į miesto butų skyrių kambarėlio gauti, nes, girdi, Viena čia atsiuntusi ir t. t. Kvač! — supyko viršininkas: — mes ir saviem pastogės nebeturim, nešdinkitės toliau... "Bet mūs kelionraštis iki Linzo..." — skundėsi šešiese. Ir gavo raštą... apieisti sugriautą miestą, ir patraukė į Muncheno pusę, juokdamiesi savo sėkme.

St. Būdavas buvo ir daug "biauriau" įtariamas. Jo Frau šeiminiškė guodėsi lietuvi repatriantei: ... Namuos nei trupinėlio pelytei ant dantukų suskliausti, o normą pasiėmęs išėina į laukus. Laukuos, ana, palei tuos bauerius dirba, kaip žinai, auslaenderiai, dirba ir... dryžiuotieji. Ko ten kunigai?! Aha!

Dryžiuotieji (mirties pamiršti) griaučiai. KZ-ininkai, laimingai atpalaidavę bombas, gaudavo ūkininko daržinėj atsikvėpti. Gal ir... Kas žino? Rasit, savo atsiminimuos St. Būdavas kada nors atsilieps!

Jis nuo pat "užsikimo į Linzą perėmė (ne-oficialiai) Lietuvių sąjungos skyriaus (ist. 1942. 9. 30) vadovybę, tiksliau — reikalų vadybą: spaudos ("Lietuviai, "Karys") "prapla-

(Tęsinys 2 psl.)

ISTORIJA BE...

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

lankias sąlygas ir Vasario 16-os Nepriklausomybės Deklaracijos dalinam įgyvendinimui. Sakau dalinam, nes pilnumoje ta deklaracija nebuvo įgyvendinta. Iš Vasario 16-os deklaracijos susikūrė Lietuva be Vilniaus.

Pilsudskio sapnai apie "Rzezypospolitos" prikėlimą nuvedė iki Vilniaus ir Kijevo, bet išnyko, susidūrė su nauja politiška tikrove. Su jais dingo ir Voldemaro-Olševskio-Ronikerio unijinės Lietuvos koncepcija. Smetonos urachinės Lietuvos koncepciją palaikė vokiečių revoliucija, sugriovusi Hohenzolernų Reichą.

Betgi Winston Churchillio įkvėptoji intervencija prieš revoliucinę Sovietų Rusiją jos nesunaikino, o tikslai prisidėjo prie jos atstūmimo į rytus. Su revoliucine Sovietų Rusija iš Vilniaus pasitraukė ir sovietinės Lietuvos koncepcija, pasilikdama suvarytą į pagrindį ir uždarytą į kalėjimus lietuviškų komunistų svajonėse.

Antidemokratiški vejai

Greitai pasirodė, kad Versalio sistema su Tautų Sąjunga ir jos skelbiamais demokratiškais tautų laisvės, ir lygybės idealais yra bejėgiai ir trumpalaikiai reiškiniai. Amerikai pasitraukus atgal į politiška izoliaciją, Europoje pradėjo vieni po kitų byrėti demokratiniai nuostatai. Italijoje išsikristalizavo buvusio socialisto Benito Mussolini vadovaujamas fašistinis sąjūdis, siekiantis sukurti naują Romos imperiją. Vimarso Respublikoj atsipeikėjęs po pralaimėtojo karo vokiškas militarizmas pasislėpė už Adolfo Hitlerio nacionalsocializmo ir stiebėsi antikomunizmo istorinei misijai. Paveldėjęs Lenino revoliuciją Stalinas paskelbė teoriją socializmo viename krašte ir po jos priedanga paskubomis vykdė atsilikusios Sovietų Sąjungos industrializaciją ir militarizaciją, aiškiai ruošdamasis dideliems ateities uždaviniams. Japonų militaristai tvarkėsi Kinijoje pagal savo nuožūrą, vis atviriau skelbdami samurajų evangeliją "Azija azijskams".

Antidemokratiški vejai, pažėdžiantieji demokratiją eilėje kraštų ir griauantieji Tautų Sąjungos demokratinius nuostatus, anksčiau ar vėliau buvo pasiekę Europos žemėlapyje naujai atsiradusias valstybes, neišskiriant ir Lietuvos.

Lietuviškas fašizmas

1926 metų gruodžio 17 nakties karininkiškas perversmas, atmetęs demokratiją po priedanga Lietuvos gelbėjimo nuotariamo komunizmo pavojaus, pamazų išryškėjo kaip fašizmas, paremtas vadūnimojo pritaro autoriteto tvarka. 1930 m. tautininkų partijos suvažiavime Antanas Smetona lietuviško fašizmo sistemą api-

būdino sekančiai: "Bendradarbiavimas, einantis iš susiklausymo, iš autoriteto versmės, iš viršaus į apačią. Šita drausmė turi eiti iš prezidento į vyriausybę, iš jos, jūsu sąjungon, o per ją teina į iššaknijusias organizacijas ir visuomenę. Jei kas neaišku, sužinosite iš viršaus eilės tvarka".

Lietuviškam fašizmui kaip įtakojamam itališkojo buvo būdinga ir tai, kad vado autoritetas sieta su istorine praeitimi ir kartu kurtas mitas pavidale Vilniaus vadavimo. Su Vilniaus vadavimu sieta ir Vytauto kultas; Vytauto, kurio palaikai buvę Vilniaus katedroj. Aišku, kad į visą tai kokiū nors būdu turėjo būti įpintas ir lietuviškojo fašizmo vadas Antanas Smetona. Visa tai buvo stengtasi įprasminėti lietuviuose per vadinamuosius Vytauto metus, važinėjant Vytauto ir Smetonos paveikslus po visą Lietuvą. Pradėdamas šią lietuviško fašizmo ideologijos maskaradą, Smetona pasakė sekančius žodžius: "Vytautas Didysis vadinosi Magnus Dux — didysis vadas. Aš esu tik mažas vadas, kuris nori praskinti kelią dideliam vadui".

"Mažas vadas" Smetona Vilniaus vadavimą pavedė specialiai Vilniui Vaduoti Sąjungai, kuri vadovaujama profesoriaus Mykolo Biržiškos, kadaise buvusio socialisto ir demokratinės Vasario 16-os deklaracijos signataro, už valdžios lėšas buvo išvystyta į masinę organizaciją, kuri nėrėsi iš kailio, kad visokiais būdais niekinti fašizmo sužlugdytą lietuvišką demokratiją ir ypač socialdemokratų ir liaudininkų politinę emigraciją, vedusią atkaklią kovą prieš fašistinį režimą. Tikslu nukreipti Lietuvos gyventojų dėmesį nuo įvairių aktualių krašto reikalų ir pridengti fašistinę diktatūrą — Biržiškos vadovaujama Vilniaus Sąjunga kuo plačiausiai propogavo įvairius Vilniaus pasus, steigė Vilniaus bankelius, statė paminklus su įrašais: "Mirusiems dangū — gyviesiems Vilniū".

Svajonės apie Smetonų dinastiją

Profesorius Petras Leonas, kuris buvo vienas iš šviesiausių ir pažangiausių liberalų Lietuvoje, 1931 metais Vienoje per suruoštus jo iniciatyva pietus socialistams emigrantams, kurių tarpe ir aš turėjau garbės būti, kalbėdamas apie lietuviškąjį fašizmą, tarp kito, pasakė, kad su Vytauto metais ir Vilniaus vadavimu Smetona siejys savo senas svajones apie monarchijos įvedimą Lietuvoje. 1918 metais jis norėjęs prinešti Urachą padaryti Mindaugui. Būt tas jo svajones sutrukdė vokiečių revoliucija. Po to kai Plechavičius padarė jį "tautos vadu" ir, kai atsikratęs Voldemaro, jis pasijutęs visagaliu — tai jam įstrigusi galvon mintis, (Tėsinys 4-me pusl.)

DIENŲ SKEVELDROS

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

tinimas" (tarp... tremtinių ir repatriantų), prašymų į iv. ištaigas ir į centrą Berlyne rašymas, paieškų organizavimas ir t. t. ir t. t. Ėjo kaip čaplinas. Austro klebono paskolintas apsiaustas perilgas per rankoves (koku 1/2-metriu) platus, plonas, vasarinis, o sninga, vėjas nuo kalnų. Avėjo vasarinius batukus ir kaliošus, bet abu labu buvo kiauri. Apsišildavo kur prie ersatz-kavos puoduko, ir vėl toliau. Miestas — 180,000 gyventojų, o "tauta" pasklidus ko plačiau. Grįždavo į... neapkęrentą kambariuką. Gerai, kad sveikata tesėjo! Bet viskas ligi laiko... Jei šiuo metu Miami, Floridoj, tai už bausmę! todėl, kad pirmuosius tremties metus praleido... "nerūpestingai" (kaip Balfo šauklys!).

Ir kiek metų nuplaukė pa ne-savo žemę klajojant! Nuplaukė ir, regis, vėl čia pat. Kai susipažinom, lyg broliai dvyniai nesiskyrėm. Vakara, kai grįždavau iš darbo, užsukdavo. Apsišildavo. Paspasakodavo žinias (paš kai kuriuos repatriantus pavykdavo ir Londono BBC pasiklausyti), ir žiūrėjom — žiūrėjom, būdavo, į žemėlapi, kur palei Aacheną įklimpęs frontas — langas į laisvę.

Lietuviškosios pamaldos, ak, laukiama šventės valanda. Suplaukdavo tautiečiai net ir iš toliau, pvz. lietuviai kareiviams iš Wells ir kt. aerodromų. Kartą radijas išpėja, kad "stambūs prieš aviacijos junginiai" jau iš Italijos. Gal Steuer? gal Wiener Neustadt? o gal ir... Linz?! Mišioms neįpusėjus ir pavojaus sirena. Kita. Miestas maskuojama dūmuos. Žmonės išsilakstė. Prie altoriaus teliko kun. St. Būdavas ir vaikiukai. Ir tie netrukus pabėgo. Kai mišias baigė ir užsuko į čia pat mūs besislepiamą rūsį, artėjo trečia bombonešių virtinė. Vakarop išėjom į miestą, palei pilį klūpėjo visas kvartalas (namai nespėję sugriūti rėmėsi į vienas kitą, lyg maldoje pervargę vienuoliai). Vėl atsiliepė priešlėktuvinė. Vėl.

Gruodį pavyko "iškilti" kitur užuovėjos ieškoti. Palydėjo į stotį. Pakeliui sustojom... 3 slėptuvėse (o naktį — naktį prieš tai griaudė anglai). Traukinys iš Vienos į Muencheną negalėjo beateiti. Teko gaudyti l-a-u-k-u-o-s, ir keisti kelionės kryptį.

Ramios nakties! — linkėjo mano visa šeimynėlė. Ramios kelionės! — palinkėjo amžinai paslaugus, tolerantiškas, besišypsantis St. Būdavas. Linkėjom, ir savais žodžiais abejojom. Ans, kol pasiekė savo alkana ir šaltą pasiūrę, slėpėsi gal 5 slėptuvėse. Ryto dieną, kur gyveno, srovė "išėmė" langus, kur laikydavo mišias "nuėmė" stogą. Nebežinau, kada pasitraukė iš Linzo grūvėsių. Musgi, aciū, "lydėjo"

sajungininkų lėktuvai pro Budweiss (Budziejovice), Praghą (kalnuos 2 valandoms užrausė pervažą ir pn.). Dresdeną, Leipzigą, Berlyną... Vėl susitikom po karo (be laikos). Per liet. žurnalistų suvažiavimą. Buvom iš vienu iliuzijų pakeliui į... naujas iliuzijas.

J. Ciecėnas

— Europos spaudoje gausiai buvo skelbiamos žinios apie sovietų vykdomus "valymus" Baltijos kraštuose, pakeičiant žymius partinius ir sovietinius veikėjus. Taja proga eilė laikraščių pabrėžė pabaltiečių rezistencijos prieš sovietizmą veiklumą. (E)

AR JŪS GERAI GIRDITE?

Gal Jums sunku suprasti, kai su Jumis kalba?

MES GALIME VELTUI PATHKRINTI JŪSŲ GIRDEJIMĄ

Parašykite ar paskambinkite šiandien

LU 5-2525

Nepraraskite šios Dievo dovanos Pasigėlbėkite patys sau.

OTARION LISTENER HEARING CENTER, Dpt. L 6737 Archer, Chicago, Ill.

Please send me more information on the natural way to hear

NAME.....

ADDRESS.....

PHONE.....

CHICAGO SVARIAUSIAS IR MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. S E R E N A S

2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI

PERKRAUSTAU (MOVING)

BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta

ANTANAS VILMAS

3415 So. Lituanica Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA

Visi programai iš WOPA,
1490 kil. AM 102.7 FM

Kasdien: nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryto

Šeštadienį ir sekmadienį
nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARUSKOS: pirmadi 7 val. v.

Tel.: HEMlock 4-2413

7159 S. MAPLEWOOD AVE.

Chicago 29, Illinois

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, FEBRUARY 6, 1960

Spauda ir spaudos žmonės Kalifornijoje

[žangėlė, apie išmaras

Mirė savininkas. Liko palai-
kų, bet nebėra įpėdinių. Tai
išmarų turtas, sako teisinin-
kai.

Dažnai nusiskundžia Ameri-
koj lietuviškosios veiklos ve-
teranai: išmiršta organizacijų
senieji nariai, nėra kas jų vie-
ton stotų. Naujieji ateiviai
nesidomi senosiomis turtingo-
mis organizacijomis, steigia
savas. Buvę policininkai, paš-
tininkai, teisininkai ir kiti su-
darė atskiras draugijas. Ge-
ros jos. Ir savišalpa rūpinasi
ir laisvinimui aukoja. Bet tai
vienetai be ateities, trumpa-
laikiai, be įpėdinių — tai iš-
marų organizacijos. Naujų
narių, jaunų policininkų, ka-
rininkų bei kitokių valdininkų
vargu iš Lietuvos beatvažiuos.
Gi senuosius klubus, susivieni-
jimus galėtų nevien buvę Lie-
tuvos valdininkai, inteligenti-
ja suaktyvinti, bet ir jų vai-
kai tų organizacijų amžių pra-
tęstų.

*Ir žurnalistų sąjunga nerado
tvirtu gruntu*

Bepigu daktarams, inžinie-
riams — jų organizacijos pri-
auga ir nariais, ir reikšminga
visuomenine veikla.

Gausūs jaunimo, studentijos
leidiniai, jų tvarkomi skyre-
liai įvairiuose laikraščiuose,
puikiai brandina jaunų spau-
dos darbininkų. Žurnalistų
priauga, bet iš Lietuvos išsi-
vežtomis tradicijomis įsteigto-
ji žurnalistų sąjunga neišsilai-
kė. Užmigo centras, primer-
kė akis ir Los Angeles skyrius.

Bet štai laiškas iš V. Bakū-
no, B. Railos. Abu našūs,
brandūs žurnalistai. Kviečia
sausio 24 d. pasikalbėti, tar-
tis spaudos bendradarbių or-
ganizacinio vieneto Los Ange-
les steigimo reikalą. Abu jie
buvo anksčiau čia veikusio
žurnalistų skyriaus valdyboj.
Tai nusitarė esą kvalifikuoti
vėl kelti balsą, šaukti laikraš-
tininkus. Vadinas, ne kaip
yla iš maišo išlindo, bet užmi-
gusios valdybos narių teisė ir
pareiga, tęstinumas.

Ir suskaičiavo jie: Los An-
geles ir apylinkėj yra 30 su
viršum moterų ir vyrų laik-
raščiųams talkininkaujančių.
Tai ir fotografus įskaičius, bet
dailiųjų menų kūrėjus aplen-
kus. Kur sukviesti, sako, tiek
daug. Pasirinko jiedu prad-
žiai tik kelis. Norima buvo
patirti, pazonduoti — ar verta
vėl spaudos žmonėms burtis.

Dalis kviestųjų atėjo, dalis
ne. Išryškėjo nuomonė — rei-
kia atsisaukti į visus, kas laik-
raščiųams rašo, visus sukviesti.
Nebūtų tai organizacija ar ko-
kia sąjunga su valdyba, for-
malia kanceliarija ir protoko-
lais. Ne, be to viso sunkinan-
čio balasto. Tai būtų gal klub-
bas, kuriame draugiškai, lais-
vai įvairiomis temomis disku-
tuoti būtų vieta.

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, FEBRUARY 6, 1960.

Lietuvių Dienų redakcijoj

Paveiksluotą Lietuvių Dienų
magaziną mielai varto ir tie,
kurie bevelija pirmiausiai ka-
mikų, o ne lietuvišką laikraš-
tį žiūrėti. Tai jaunimas. No-
rėjosi anksčiau redakciją ap-
lankyti. Bet toli. Dar kažkas
gasdino, kad jie tuojau "trau-
kia", į laikraščių deda.

Pagaliau L. D. pačios iš Los
Angeles pakraščiu arčiau cen-
tro persikėlė. Ir tikras biznio
reikalas atsirado, prenumeratą
užmokėt. Moki 6 dolerius me-
tams ir dar dovanų gauni. Vi-
si prekybininkai čia ką nors
dovanoja. Labiausiai siūlo
"stamps", kurias reikia seilio-
ti ir į knygą klijuoti. Gi L. D.
geresnės, jos iš karto gatavą
suklijuotą knygą — Vėlniā ir
vyskupą — dovanoja.

Suprask tuos leidėjus. Čia
jie bėdavoja, kad nėra biznio,
čia atsikukė dovanas duoda.
Ačiū.

*Chicagos vis dar nepavyksta
nugalėti*

Kai tik amerikonišką laik-
raščių paimu, pirmiausiai ir
žiūriu: koks oras Chicagoy?
Iš to aišku, ką ten veikia likę
bičiuliai. Ar grumiasi namų
savininkai su sniegu, jį nuo
šaligatvio bestumdami. Ar
pirštine dengia nosį gražuolės,
kad nuo šalčio neparauštų.
Tų problemų čia nėra. Mer-
ginos ir dabar dar, vidurzie-
mį, dažnai tik su trumpukė-
mis.

Bet žiemą visur žiema, ypač
šaltas laikas mokesčių moki-
tojams — reikia Dėdei Samui
atskaištą duoti. Chicagoy tuo
atžvilgiu buvo lengviau. Kai
kartą Naujienose Julia Au-
gustienė užpildė taksų blan-
kus, nusižiūrėjau ir kasmet
pats tik skaičius perstatinė-
davau — taksai gatavi.

Kalifornijoje kitaip. Vienų
blankų čia neužtenka. Nevien
Washingtono valdžia nori ži-
noti tavo pajamas, bet ir vie-
tinė — Sacramento — išdinė
reikalauja smulkiai išdėstyti,
ką uždirbai. Tad peržvelgęs
Liet. Dienų spaustuve, kište-
lėjau nosį ir į A. Skyriaus raš-
tinę. Sakau, gal taksus kada
nors suskaičys. Jis mielai, ne-
atsisako. Tuoj ir ėmė man
Kalifornijos mokesčių įstaty-
mų charakteristiką nupasa-
koti.

Darbas pagal orderį

Vėlnias ir vyskupas — pu-
ki knyga. Patiko ir recenzija
šiam dienraštyje išspausdin-
toji. Ypač jos metrika. Ji
nukėlė į tėvynę.

Ir žemaitijoje būdavo už-
prašytinių darbų. Ima vyras
vyrą ir veda stačiai į traktie-
rių. Atsiranda ten ir buteliu-
kas su baranka ant kakliuko.
Kalbina vyras vyrą:

— Matai, Marcė graži, bet
nosį riečia. Padaryk jai juo-
ką... Kai įsileis ano kaimo
jaunikaitį užrišk duris...

Susitaria. Prašytojas pri-
deda:

— Bet nesipasakok, kad aš
užprašiau.

Losangeliečiai neseniai ir
sukėlė spaudoj ginčelį, ar tin-
ka laikraštiniui, korespon-
dentui už savo darbą dovanas
imti; los angeliečiai ir įrodė:
juo labiau apdovanotas, juo
labiau stengiasi, juo gražesnis
ir rašinyš išeina.

*Zvilgsnis į parapijos
laikraštėlį*

Los Angeles šv. Kazimiero
Parapijos Lietuvių Žinios, ro-
tatorium spausdintas leidinė-
lis, žiemą išeina kas dvi savai-
tės, vasarą — mėnesį kartą.
Ne tik vietinių žinių duoda,
bet ir editorialus, vedamuosius.
Kartą buvo nupasakota
viename vedamajame, kaip
skerdyklose dirbtinis avinas,
netikras vadas, kvailas avis
po peiliu paveda. Reikšmingai
tautiečiai buvo įspėti sau-
gotis netikrų vadų. Visus "po-
litinius" užkampius išuosėiu-
siejį pasakoja, kad tai buvę
taikyta parapijos sukilėlių va-
dams.

Nemažai kam taipgi patiko
ir Vaižganto žodžiais įspėji-
mas: — lietuvi, laikykis savo
parapijos, kaip girtas tvoros.
Na ir laikosi parapiečiai, kaip
drignių užėdę, vieną dieną re-
mia, aukojasi ir aukoja, o kitą
buntavojasi.

Kunigas prie gimusio, kuni-
gas prie numirusio. Parapi-
jos laikraštėliui labai lengva
žinelių surinkti. Gal tik čika-
giškė Sandara čionykštį leidi-
nėlį pralenkia. Sandara skel-
bia ne tik tuos, kuriems gimė,
bet ir tuos, kuriuos garnys dar
tik pasiryžęs aplankyti. Ir ne
tik parašo, kad aplankys, bet
ir apskaičiuoja, kada. Losan-
geliečiai kronikų rašytojai dar
šioj srity tiek neišsiprakti-
kavę.

*Tautininkai taip pat turi
savo "oficiozą"*

Jie retkarčiais išleidžia (irgi
rotatorium) Kalifornijos Ai-
dus. Gerai, kad laikraštį lei-
džia, vis geriau negu profes-
ransą loštų.

Be organizacinių aktualijų
(svarbiausia — tautiniai, ben-
druomeniniai namai), yra ir
ilgesnių straipsnelių, tikrai bu-
vusio oficiozo nuobodoliu atsi-
duodančių.

Reikės jiems dar nemažai
pasitempti, kad nepartinį
skaitytoją sujdomintų.

*Garnys atneša spaudos
naujagimį*

Nelenktniausiai su Sande-
ra, bet žmonės kalba, netru-
kus bus krikštynos. Sako
gandras tempia dar vieną
spaudos naujagimį angelų mie-
stan. Leidėjai būsią iš deši-
nės, bet ne klebono linijos,
žmonės.

Vadinas, pradėjau nuo iš-
marų, baigiu naujagimiais.
Lietuviškas spausdintas žodis
čia dar gajai laikosi, atžalų
želia.

J. Klausėkis

LALIO ŽODYNAS

yra standartinis Amerikos lietu-
vių žodynas. Geresnio angli-
lietuvių kalbų žodyno nėra. Nenu-
matoma, kad naujas žodynas
greitu laiku būtų spausdinamas.
Todėl siūlome dabar įsigyti šį
stipriai įrištą 1256 puslapių an-
gliškai-lietuvišką ir lietuviškai-
anglišką žodyną. Kaina—\$14.00.
Žodynas Jums bus išsiųstas, jei
pasiųsite \$14.00 čekį ar Money
Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Illinois

Prieš siųsdami

DOVANŲ SIUNTINIUS Į SSSR

per kurią nors firmą,

Pasiklauskite patys savęs

apie sekančius dalykus:

1. Ar firma patikima?
2. Ar ji tai įrodė?
3. Ar ji rūpestingai supakuoja ir išsiunčia siuntinius ir paruošia dokumentus?
4. Ar ji naudoja geriausias dėžes?
5. Ar ji varo biznį ilgiau, kaip 25 metus?
6. Ar ji oficialiai ĮGALIOTA?

Atsakymas į visus šiuos klausimus bus TAIP, jei Jūs
siųsite dovanų siuntinius per bet kurį

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

S K Y R I Ų

716 Walnut Street
PHILADELPHIA 6, PA.
Walnut 5-3455

4102 Archer Ave.
CHICAGO 32, ILL.
FRontier 6-6399

1313 Addison Road
Cor. Superior & 71 St.
CLEVELAND 3, OHIO
UTah 1-0807

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
LYceum 5-0900

6446 Michigan Ave.
DETROIT 10, MICH.
TASHmoo 5-7560

683 Hudson Ave.
ROCHESTER 21, N. Y.
BAKER 5-5923

263 Market Street
NEWARK 2, N. J.
MARKet 3-1968

390 W. Broadway
S. BOSTON 27, MAS.
ANdrew 8-8764

346 Third Ave.
PITTSBURGH 22, PA
GRant 1-3712

851 Hollins Street, BALTIMORE 1, MARYLAND. MULberry 5-5787.

Greit atgabėnkite savo siuntinius PAS mus, ir mes
greit IŠSIŪSIME juos!

ISTORIJA BE...

(Tęsmys iš 2-ro pusl.)

kad pasidaryti pačiam karaliui ir pradėti Lietuvos Smetonų dinastiją. O ponis Smetonienė, kuri buvo žinoma savo simpatijomis ir sentimentais lenkams, jau pradėjusi teirautis apie vieną iš Pilsudskio dukterų, kuri tikty jos sūnui kaip žmona. Tai gal atrodo juokinga ir negyvenimiška, bet pasak Leono, Smetonų šeimoje į tai buvo žiūrima kitomis akimis. Štai kodėl Smetona laikas save mažu vadu, skinančiu kelią dideliui vadui, kurį jis matęs savo sūnaus asmeny.

Galimas dalykas, kad prof. Leonas buvo teisus, nes jisai labai gerai pažinojo Smetonus ir jiems artimą aplinką. Galimas dalykas, kad tarp Smetonų ir Pilsudskio buvo kokie tai artimesni užkulisiai ryšiai tuo reikalu.

Maršalo Pilsudskio lietuviški sentimentai

Yra žinoma, kad į senatvę maršalas Juozas Pilsudskis iš tikrųjų svajojęs apie konstitucinę monarchiją angliško tipo, kaip vieną iš geriausių ir pastoviausių santvarkų. Tos jo svajonės vargu buvo įgavusios kokią nors apčiuopiamesnę formą.

Kai dėl Pilsudskio lietuviškų sentimentų, — tai tenka pastebėti, kad jis taipogi buvo labai didelis kunigaikščio Vytauto garbintojas. Pats save laikė lietuviu Adomo Mickevičiaus prasme ir lenkus yra viešai pavadinęs "idiotų tauta", kuriai galima kaip gero padaryti, bet su kuria negalima nieko pozityvaus nuveikti. Vilnius buvo jam gražiausias miestas pasauly ir jis norėjo jį matyti lietuvius ir lenkus jungiančiu, bet ne skiriančiu veiksmu.

Prof. Vaeļovas Lipinsky, kuris buvo labai artimas Pilsudskiiui asmuo ir apie kurį vėliau bus kalbama plačiau, pasakojo man 1939 metais, kad kai 1927 metais gruodžio m. maršalas buvo nuvykęs į Genevą ir į pastatytą profesoriui Voldemarui ultimatyvišką klausimą "taika ar karas?" — išgirdo atsakymą: "taika", ir jiedu vienas antram paspaudė stipriai ranką — tai grįžęs Varšuvon Pilsudskis džiūgavo kaip mažas vaikas ir savo artimiems pasakojo, kad pagaliau sutikęs didį lietuvių (wielkiego Litwina), suprantantį jo intencijas.

Pilsudskio - Voldemaro rankų paspaudimu Genevoje pradėtas naujas laikotarpis lenkų - lietuvių santykiuose be matant pasižymėjo ir eile kitų būdingų prajovų, puoselėjusių romantišką nuotaiką. Ir taip iš Paryžiaus per Varšuvą į Vilnių labai demonstratyviškai atvyko pagarsėjęs tuomet Lietuvos poetas Juozas Tysliava, kuris savo eilėraščiu nepaprastai išpuodingu deklamavi-

mu jaudino Vilniaus lietuvišką jaunimą. O kai vienas Vilniaus lenkų dienraštis užklausė Tysliavą ar jis nesivaržęs atvykti į lenkų okupuotą Vilnių, — mūsiškis poetas atsakė: "Adomas Mickevičius nuvyko pas Aleksandrą Puškiną tuo metu, kai visa Lenkija buvo rusų okupuota. Tai kodėl aš negalėjau atvykti pas Julijoną Tuwimą (garsus lenkų poetas) ir ta proga aplankyti savo brolius Vilniuje". Jeigu Tysliavos demonstratyvišką atsilankymą buvo galima suprasti kaip poetišką ekstravaganciją —, tai kiti du faktai kvepėjo politika. Būtent, Malo Bagdono vadovaujamos lietuvių žurnalistų delegacijos atvykimas 1928 metų vasarą į legionistų suvažiavimą, įvykusių Vilniuje. Juo labiau, kad kai kurie tos delegacijos nariai viešai reiškė pasididžiavimą, kad lietuviškoji žemė davusi tokį didelį žmogų kaip maršalas Juozas Pilsudskis ir per banketą kėlė idėjas apie Rytprūsių likvidavimą. Sekantis tų pat metų mažiau būdingas faktas buvo Vilniui vaduoti Sąjungos pirmininko prof. Mykolo Biržiškos lankymasis Vilniuje ir ypač Krokuvoj, kur jisai aki-vaizdoje prof. Marchlewio bent pusę valandos verkęs klupėdamas ties Adomo Mickevičiaus grabu. Jeigu Biržiškos atsilankymas į senąjį Gedimino miestą įkvėpė kai kuriuos žurnalistus sekančiam posmui: "Cicho po Wilnie jak myszka — chodzi pan Michal Birziszka", — tai Vilniaus vadotuojaus ašaros Vaeļavy buvo komentuojamos kaip reikšmingas politiškas įvykis, sutampas su unijonėmis Pilsudskio svajonėmis.

Bendrai visi tie įvykiai rodo, kad tautininkų režimas, naudodamas Vilniaus vadavimą vidaus politikai ir kovai prieš lietuvišką demokratiją tuo pačiu metu užkulisiuose ką tai planavo ir ko tai siekė santykiuose su lenkais, ir kad Pilsudskis į visa tai žiūrėjo gan palankiai.

Bet kai Karaliaučiuje prasidėjusios lietuvių - lenkų de-rybos baigėsi visišku fiasko, tai Pilsudskis, pasak prof. Lipinskio įpuolęs į savotišką nusivylimą ir savo artimiesiems pareiškęs: "Matyt koks tai praeikimas persekioja mane, kad negaliu rasti bendros kalbos su savo broliais lietuviams. O vistiek Adomo Mickevičiaus meilės Lietuvai niekas napa-jėgs išrauti iš mano širdies ir, kai aš mirsiu, mano širdis turės būti palaidota Vilniuje".

Pilsudskio kelias

Pilsudskio lietuviški sentimentai tikrai ryškino jo romantišką galvosena, visai atitrūkusią nuo istoriškos - politinės realybės, kurios statomų klausimų jis gal dėlto ir nesugebėjo spręsti.

Pradėjęs žengti socialisto-revoliucionieriaus ir konspiratoriaus (pogrindininko) keliu dar caristinės reakcijos laikais, tas lietuviškas bajoras

ėjo per kalėjimus, ištrėnimus, emigracijas, kad pagaliau su legionieriais, organizuotais Austro-Vengrijos monarchijoj, galėtų leisti su ginklu rankoje į pirmąjį pasaulinį karą už atstatymą Lenkijos nepriklausomos nei nuo Rusijos nei nuo Centralinių Europos monarchijų. Atrodo, kad tai lėmė ir jo politinės proporcijos pajautimą, nuvedusį jį į Magdeburgo tvirtovę.

1918 metais lapkričio mėn. iš Magdeburgo tvirtovės betgi jį paliuosavo ne lenkai, o Vokietijoj kilusi revoliucija. Ir tik tos revoliucinės audros tesudarė palankias sąlygas Lenkijos valstybiškam kūrimuisi.

(Bus daugiau)

NEW SUPREME RATE

4 1/4 % Per Annum
ON ALL SAVINGS

Effective Jan. 1, 1960

Money in by 15th
Earns from 1st

SUPREME
Savings and Loan Association

1751-1755 West 47th Street
Yards 7-3895
Chicago 9, Illinois
Fedor P. Kozon, Executive Officer

Largest Association in
"Back of the Yards" Community

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams medžiagų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITWINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

NUPIGINTI NAUJAUSI LIETUVIŠKI REKORDAI

TIK PO \$1.25 VIENAS:
(78 apsisukimai per min.)

Kur banguoja Nemunėlis ir Kur Bakūžė Samanota. Solo Alg. Brazis Ilgesys ir Patekėk, Aušrine! Solo Algirdas Brazis Arija iš Operos Gražina ir Suviltas. Solo Algirdas Brazis Ave Maria ir Nakties Tyloje. Solo Algirdas Brazis Padariau Alutį ir Vai Audžiau, Audžiau. Solo A. Aleškevičiūtė. Išgrįsiu Tiltelį ir Beržų Šakos Žemai linko. Solo Lietuvininkas. Soka Briedis. Choras ir Zvaigždutė. Solo Čudakova. Juodasis ir Blezdinginis Jonkelis. Švedo Tautinis ansamblis. Julijona ir Šiu, Nam! Solo Grincevičiūtė. Mano Merguzėlė ir Visur Tyla. Solo Šilgalis. Sviesi Naktis Mėnesiena. Choras ir Aviža Prašė. Solo Jesiūnaitė. Jaunųjų Pionierių pavasario daina ir Maršas. Choras. Kubilas ir Latvių Šokis iš Juzeliūno Baletu. Orkestras. Tarptautinis Studentų Himnas ir Darbo Daina. Choras. Pasutpolka ir Kubilas. Orkestras. Pas Motinėle. Solo Tumalevičiūtė ir Žaliojoj Lankelėj. Sl. Lietuvininkas Subatėlė ir Džigūnas. Akordeonas. Pirmyn ir Varšavjanka. Choras. Daina apie Palvą Arkli. Choras ir Laimutė Polka. Solo Ambrasas. Valsas ir Žvakė ir Plaštakė. Budriūno Vyrų Kvartetas. Linksma Giesmė ir Tyliajį Naktį. Solo Motekaitienė. Gul Siandieną ir Sveikas, Jėzau. Solo Motekaitienė.

PO \$1.00 VIENAS:

Tu, Lietuva, Tu Mano ir Dru-Lia. Pupu Dėdė ir Dėdienė. Kai Aš Turėjau ir Kam Šeri Žirgelį? Vanagaitis ir Olšauskas. Tykiai, Tykiai ir Visur Tyla. Solo Babravičius. Kur Bėga Šešupė ir Draugai. Choras. Dzinguliukai ir Gyvenk, Juokis ir Mylėk. Duetas su Orkestru. Geismai ir Svajonės ir Oželis. Kvartetas su Orkestru. Vainikas. I ir II dalis. Lietuviškų melodijų rinkinys.

PO \$2.95 VIENAS:

Balsio Smuiko su Orkestru koncertas (10 colių, 33 greičio) Vainiūno Lietuviška Rapsodija ir Dvariono Šventės Uvertiura. (10 colių, 33 greičio)

PO \$3.95 VIENAS:

Dainos Iš Lietuvos — Rūtės Ansamblis ir Solo Lionė Juodytė — 16 dainų viename (33 greičio rekorde, 12 colių) Lietuviškos Dainos ir Šokiai — 16 dainų ir Šokių (viename 33 greičio rekorde 12 colių).

TIK \$4.50 VIENAS:

Algirdo Brazio dainų albumas — 8 dainos 4 rekorduose (78 greičio)

Rekordus siunčiame ir paštu į visas pasaulio šalis. Į Kanadą pridėkite \$1.50 ekstra už pašto ir supakavimo išlaidas. Į Amerikos miestus \$1.00. Užsakiusiems rekordų nemažiau \$10.00 vertės, pašto išlaidas apmokame mes, ir dar pridėdame \$3.00 vertės rašalinį pieštuką dovaną. C. O. D. rekordų nesunčiame. Money orderį siųskite kartu su rekordų užsakymu.

JOS. F. BUDRIK FURNITURE

3241 So. Halsted Street Chicago 8, Ill.
Tel.: CALUMET 5-7237

Atdara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9 val. Sekmadieniais 12—5 po pietų.

Budriko radio programos sekmadieniais iš stoties WHFC, 1450 kil. 2:15 val. po pietų.

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

Dailininko Račkus kelias

George K. Račkus yra Kanadoj vienintelis iš prieškarinės lietuvių emigracijos kilęs dailininkas. Kaip tik dabartiniu metu to jauno dailininko kūriniai paroda vyksta Agnes Lafort Galerijoje Montrealy. Nėra tai pirmutinis to jauno dailininko viešas pasirodymas. Nežiūrint savo jauno amžiaus (Račkus eina 34 metus), tas moderniškojo meno atstovas susidarė sau vardą meno mylėtojų pasauly. Ir tai ne tik Kanadoje. Jis jau spėjo pasireikšti Prancūzijoje ir Ispanijoje.

Ir dabartinis jo pasirodymas Montrealy su naujais kūriniais yra tik įžanga į didesnius ir platesnius užsimojimus. Dar šį pavasarį Račkus planuoja padaryti savo naujų kūrinių parodą Paryžiuje, po to Londone ir dar vėliau New Yorke. Jeigu viskas eis gerai ir jeigu tuos planus Račkui pavyks įgyvendinti, tai jis jau dabar svajoja apie savo kūrinių parodą savo gimtinėje, jos sostinėje Vilniuje. Bet tai, žinoma, yra tolimesnės ateities klausimas.

Dabargi Račkui tenka nugalėti visą eilę sunkumų, kad galėtų įgyvendinti artimesnius užsibrėžimus. O tų sunkumų yra begalė. Reikia turėti galvoje, kad dailininko ir bendrai menininko kelias mūsų krašte, kaip ir daugely kitų, yra erškėčių kelias. Kanada yra jaunas, skubiai besivystantis kraštas ir kaip toks, tik paskutiniu laiku pradeda rodyti daugiau susirūpinimo menininkais, dailininkais ir jų kūryba. Fedrealinės Kanados vyriausybės prieš porą metų sudarytas Canadian Council pradeda vis didesnę dėmesį kreipti į kultūrinius mūsų krašto reikalus ir pradeda rūpintis kanadiškos kultūros puoselėjimu ir jos kūrėjų parama. Bet daugeliu atvejų ta parama tėra tik moralinio pobūdžio.

O kai Račkus pradėjo savo artistinį kryžiaus kelią, tai ir to susiinteresavimo dar nebuvo. Reikėjo būti pionierium ir pasidaryti vadinamuoju komerciniu artistu, kad galėtų pelnyti kasdieninės duonos kąsnį ir užsiimti kūryba, prie kurios širdis traukė ir kurioje galėjo reikštis dailininko artistiški gabumai. Sunkus tai buvo kelias ir juo dar šandien tenka žygiuoti Račkui, atvykusiam į šį kraštą prieš 30 metų su savo tėvais dar mažam vaikui esant.

Račkus motina, sumani fermerė, buvo ir tebėra viena iš svarbesnių atramų tam jaunam dailininkui jo kūrybiškam augime ir brendime.

Nors Račkus pirmą eilę

yra kanadiškis dailininkas, bet reikia pastebėti, kad jis palaiko ryšius ir su lietuviška bendruomene bei jos dailininkais, atsiradusiais Kanadoj jau po Antrojo Pasaulinio karo.

Ir štai kai prieš Naujus Metus, t. y. pereinamųjų metų pabaigoje, Račkus studijoje Clarkstone, Ontario provincijoje, buvo suruošta jo kūrinių įžanginė paroda ir dabar Agnes Lafort Galerijoje vykstančia didele paroda, tai tarp daugybės atsilankiusių įvairių tautybių menininkų ir meno mylėtojų iš Toronto matėsi ir Telesforas Valius su poniu bei skulptorius Bakys su poniu, eilė lietuvių meno mokyklos studentų ir lietuvių visuomenės veikėjų, Račkus bičiulių, kaip gerbiamieji Meilai, Ancevičiai, Vaškėlis ir kiti. Visi jie įvairiame subuvime džiaugėsi jaunojo dailininko atsiėkimais, jo motinos Račkuvienės rūpestingumu ir motiniška meile, rodoma sūnui artistui, žygiuojančiam sunkiu, bet užtai kilniu ir garbingu keliu.

Šia proga norisi palinkėti George K. Račkui sėkmės ir išstvermės jo kelyje, vedančiam į jo užsimojimų ir svajonių realizavimą. NKT.

—Architektūros paroda. Vasario 6 d. nuo 2 v. p. p. Jaunimo Centre Čiurlionio Galerijoje atidaroma Lietuvos pasiuntinybės Brazilijoje rūmų projekto konkursinių architektūrinių darbų paroda. Konkursas įvykdytas Pasaulinės Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos centro valdybos. Premijas laimėjo taip: I-ji arch. Edmundas Arbas, II-ji — Alg. Žemaitis ir III-ji — arch. V. Germanas ir ach. Kest. Jėčius.

—Paulius Galaunė Kaune sausio mėn. 25 d. atšventė savo 70 metų sukaktį. P. Galaunė 1921 m. švietimo Ministerijos buvo paskirtas Valstybinio Muziejaus direktorium. Nuo 1924 m. įkūrus M. K. Čiurlionio galeriją, buvo sujungtos galerijos ir V. Muziejaus direktorium.

—Vasario mėn. Almaus galerijoje (New Yorke) suruošė grupinę meno parodą šie lietuvi dailininkai: T. Elskus, V. K. Jonynas, A. Galdikas, V. Gedvilienė, K. Žoromskis, R. Viesulas ir A. Šalkauskas.

—Romo Viesulo meno paroda Great Neck'o galerijoje iš sausio mėnesio pratęsta dviem savaitėm.

—T. Valiaus, Pr. Lapės ir Sandros Čipkauskienės paroda bus Almaus galerijoje. Be to, mūsų dailininkai aktyviai rūpinasi ir meno paskaitomis.

Dėl Liet. Teatro jubiliejaus

Savo laiku 1959 m. aš kelis kartus viešai spaudoje kėliau reikalą tinkamai paminėti pirmojo liet. kalba suvaidinto spektaklio Lietuvoje 60 m. sukaktuves. Kaip žinome, tas spektaklis įvyko 1899 m. rugpiučio 20 d. Palangoje. Plačiau apie tai rašiau "Drauge" ir "Naujienose". Atsitiktinai 1957 m. lapkričio mėn. 9—12 d. d. Waterbury, Conn., turėjau progos išsikalbėti su to spektaklio režisore St. Jakševičiūte - Venclauskiene, kuri jau tada ėjo 84 m. ir jos sveikata nebebuvo stipri. Nupasakojus man visas pirmojo vaidinimo Lietuvoje smulkmenas, t. y. kaip buvo pastatytas vaidinimas "Amerika Pirtyje" Palangoje, ji lyg netiesioginiai užsiminė, kad reikėtų tinkamai pasiruošti 60 m. sukaktuvėms ir tą įvykį tinkamai paminėti. Bet su ja buvo kalbama tik apie pirmąjį vaidinimą Lietuvoje. O dabar mūsų žymieji artistai kalba apie pirmąjį liet. vaidinimą bendrai. Kol neturime lietuvių teatro istorijos, negalima kol kas laikyti paskutiniu žodžiu nei V. Žukausko, nei St. Pilkos teigimų, kad pirmas liet. vaidinimas tikrai jau buvo prieš 70 metų. Gal kada nors ir kur nors yra buvęs dar ankstyvesnis vaidinimas? Visa tai dar reikalinga plačiau patyrinėti. Todėl yra per anksti sakyti paskutinį žodį.

Nepriklausomoje Lietuvoje teko artimai draugauti ir bendradarbiauti su a. a. prof. Dr. Baliu Sruoga, kuris jau nuo 1920 m. pradžios labai rūpinosi atsekti pėdsakus apie lietuviškus vaidinimus bendrai, o ypač apie art. Juozo Vaičkaus "epochą". Kaip žinoma, Vaičkaus trupė plačiai veikė Žemaitijoje ir kitur. Man pačiam teko art. J. Vaičkui pasufleruoti Tirkšliuose, Sedoje ir kitur. 1922 m. atsitiktinai aš gavau Ž. Kalvarijoje keletą tų Vaičkaus vaidinimų iš panelių Armalaitės ir N. Dargytės afišų ir jas įteikiau B. Sruogai. Jis labai apsidžiaugė ir prašė panašių medžiagą Žemaitijoje rinkti toliau. Jam panaši medžiaga buvo reikalinga dėstant liet. teatro istoriją Liet. Universitete. Surinkau jam ir daugiau medžiagos iš liet. draugijų archyvų: Tifliso Liet. Dramos Kuopos, Maskvos stud. draugijos, Rygos Liet. Pašalp. dr. jos; Petrapilio liet. archyvuose buvau užtikęs liet. vaidinimą 1892 m. ir kita. A. A. Sruoga pasakojo, kad yra buvę neoficialių vaidinimų žymiai anksčiau Maskvoje ir Petrapilyje, kurie nebuvo vieši. Bet gaila, — anų laikų gyvųjų liudininkų nebėra. Senai jau mirė dr. Kudirka, dr. Rugis, dr. Šliupas, dr. K. Grinius, Ks. Vanagėlis ir kiti. O paskutinioji režisore Stanislava Jakševičiūtė-Venclauskienė, mirė 1958 m. sausio 16 d. Waterbury, Conn., bet ant jos

kapo dar nėra jokio paminklo, nors ji to yra tikrai verta. Todėl bendrai kalbant apie pirmąjį vaidinimą, reikia skirti du dalykus: vaidinimą Lietuvoje ir už jos ribų.

Kl. P.

"LIETUVIŠKOJI MEDICININĖ BIBLIOGRAFIJA"

Tokiu titulu Vilniuje išėjo Mokslinės medicinos bibliotekos paruošta medicininė leidinių bibliografija už 1940—1957 metus. Leidinyje pateikiama 2,062 straipsnių ir leidinių medicinos bei farmacijos klausimais bibliografija. Pažymėtina, kad be lietuvių kalbos bibliografijoje vartojama ir rusų kalba. Pavardės ir veikalų pavadinimai pažymėti ir rusų kalba. (E).

WESTERN

CURRENCY EXCHANGES
Daily Auto License Service.
Checks cashed — Money orders.
INCOME TAX SERVICE
6254 SO. WESTERN AVE.
7054 SO. WESTERN AVE.

BRIDGEPORT

CURRENCY EXCHANGE
Daily Auto License Service.
Checks cashed — Money orders.
INCOME TAX SERVICE
748 WEST 35th STREET

SPIEKHOUT HEATING

Gazo pakeitimai ir furnasai.
GARANTUOTAS IRENGIMAS.
PATOGUS KREDITAS.
536 E. 162nd STREET
SO. HOLLAND, ILLINOIS
EDison 1-7305

Anglu Kalbos Pamokos

K. GINEITIS
3255 So. Union Ave., Chicago 16, Ill.
Telefonas: Victory 2-0105

Duoda prieš karą baigęs
Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios
VERTIMAI • PILIETYBĖ • LAISKAI

Išdezinfekuosime bažnyčių ir mokyklų užkandines. Taip pat krautuves, istaigas, tavernas ir kita. Kaina nebrangi, darbas garantuotas. Priimame mėnesiniais išmok.
Warren Hinds Sanitation
14901 S. Keeler, Midlothian, Ill.

AIRPORT GARAGE

PHILLIPS 66 PRODUCTS
Complete repair service by experts.
Tires-Batteries-Accessories-Washing
Chicago Motor Club Towing.
For emergency service call LU 2-5155
6027 SO. CICERO AVE.

ABERDEEN HEATING CO.

37 years experience.
6801 SO. ASHLAND AVE.
Cleaning and Boiler Repairs.
New and Used Gas and Oil Burners.
Guaranteed quick and perfect work.
PR 6-3300

ŠILDYMO TAISYMO REIKALAIŠ
patarnaujame dieną ir naktį.
Mes taisome visokias šildymo sistemas.
Nemokamiems apskaičiavimams skambinkite.

RACINE HEATING CO.
8040 So. Racine Ave.
AB 4-2064 SO 8-7446

Siuntiniai į Lietuvą

Patarnavimas nuo \$5 iki \$9.50.

Overseas Cargo Co.
514 W. Pershing Rd. (39th St.)
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: OA 4-9079
Vedėjas P. NEDZINSKAS

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, FEBRUARY 6, 1960.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambi Šviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavolienė
Medžiagą siūsti: 5635 W. 22nd Pl., Cicero 50, Ill.

3 METAI

NR. 3 (80)

DVIPRASMĖ KARTA

Kaimynas lenkas syki pasiskakė vėsiąs tiktai savo tautietę, kadangi lenkiškai mokas daugiau švelniųjų žodžių, negu angliškai, — nors šiaip žinojo ir pastarųjų pakankamai: dėstė viename žymiausių Amerikos universitetų.

Iš vienos pusės — būtent, iš tautinės — apie šią tarp dviejų kultūrinių perspektyvų pakibusias kartos problemą jau ir šiaip nemaža rašalo paliečia. Yra žinoma, kad mūsų šaliai jaunesnės kartos „šviesuoliai“ (tamsuoliais vadina me tuos, kurie smuklėse snaudžia, tad visi kiti savaime ir... šviesuoliai!) jau nebemoka savo specialybių temomis lietuviškai susišnekėti.

Tik „švelnieji žodžiai“ — nebūtinai, aišku, žmonom, bet ir kitiems leistiniems objektams, — dar išlikę, emigracijos sukurių nepagauti. Kaip lietuvių tautiniam charakteriui brangiausi ir svarbiausi! (Tiesa, ir juos jau viena kita banga paplauna: ir jų kartais išsiverčiama iš anglų kalbos, laikraščiuose kur pasiskakėčius, ar iš oro, radio bangomis, kokią saldąbę nusitvėrus...).

Apie šitokią „šiluminę veiklą savybėje“, pagrįstą maloniais jausmais, pradeda burtis ir jaunimo organizacijos. Platesnioji intelektualinė perspektyva lietuviškajame gyvenime yra gana išblėsusė, ir atskiri — kai kam labai svarbūs — jos objektai ar sąvokos pradeda pereiti iš lietuviškojo į grynai amerikietiško akiračio magnetinį lauką. O paskui savo sąvokas paprastai nueina ir bręstantis intelektualas.

Visa tai žinoma — taip gerai, kaip nuosavas vardas, — ir kai kas net daroma, kad lietuviškoje jaunuolijoje suradus vietos ir intelektualinio respekto vertiems gyvosios kultūros rūpesčiams. Ši intencija netgi yra vienas iš svarbiausiųjų Santaros veiklos variklių.

Yra ir kita, psichologinė, šios „tarp dviejų kultūrų“ atsidūrusiųjų problemos pusė. Žmogui sunkiau subręsti tarpklyuose, kur ir iš vienos, ir iš kitos pusės kultūriniai vėjai traukia. Vienoje bendruomenėje augdamas, žmogus susigeria jos tradicijas, jos vis stiprėja jame, giliau įsitvirtina, — ir žmogus užauga aiškus sau pačiam, ryškus, reljefingas. Sodri, tirštais ir ryškiais sluoksniais susiklosčiusi

asmenybė, kaip, būdavo, senajame Lietuvos kaime kai kada.

Išėjimoje skirtingų tradicijų kontūrai žmoguje susikryžiuoja, susipina, efektai tarytum nutrūna vieni kitus, — niekas charakteri giliau neįsminga, nesuželia, nesuklesti. Atskirais bruožais asmenybė bus gal ir turtingesnė, daugiau detalių savyje talpins, daugiau atskirų dalykų supras, — bet joje bus sunku surasti to savimi nesuabejojančio sodrumo, tų giliai įbrėžtų ir neiškrutinamų bruožų, to, sakykime, iš pačių žemės gelmių jėgas semiančio sultingumo...

Vystosi charakteriai, kaip nuotraukos, du sykius nuspauštos. Neryškios kontūrais, o gal ir visiškai dvilypės — su vienomis šaknimis, sakysime, kur nors Bridgeporte ar South Bostone, ir visai kitomis, namie net nerodomomis, Chicago universitete ar Radcliffe kolegijoje. Pusę dienos prigyjant vienur, vakarop — anas šaknis išitraukiant į „lietuviškąjį kiautą“ ir išleidžiant kitas. Ieškoti intelektualinio kontakto su lietuvišiais daug kam atrodo net daugiau, kaip beviltiška, — stačiai netinkančiai nepatogu!

Toksai vidinis perspektyvų susikirtimo gimdytas neaiškumas atsispindi ir mūsų kartos kalboje. Joje dažnai maišosi skirtingos intelektualinės perspektyvos, kalbų dvasios painiojasi, — ir paprastą mintį kai kada jau sunku suprasti. (O jos ne visada paprastos!).

Mūsų vartojamose sąvokose esama daug dviprasmiškumo, kurį patys mes pergyvename, kaip tų sąvokų ištuštėjimą žmogui. Tarytum jos nesišėmė savo turinio iš gilesnių šaltinių, — kurie kultūriniam tarpekly lyg ir užsibloka, — ir visa turi būti jose pačiose išakmiai išsakyta. Gi kalboje perduodama paprastai ne vien tai, kas pasakoma, bet ir kas klausytojo nujaučiama paprasčiausia dėl to, kad ir kalbėtojas, ir klausytojas nesąmoningai semiasi iš bendrų tradicijos gelmių. Tai, kuo jie pasamonėje dalijasi, jie susikrauna į savo kalbą, ir tampa jina jiems pilnesnė bei reikšmingesnė, negu patys žodžiai vieni.

Mūsų kartos kalba suplokštėja, kadangi nebegalima prileisti šio nesąmoningo simbolinio vyksmo, ir turime viską išakmiai išsakyti, aiškiai ištardami kiekvieną žodį. Nebelieka kalboje visuotiniai nujauciamų paslapčių... O kai

reikia tarti žodis, susikerta galvoje intelektualinės perspektyvos, — lietuviškoji pasirodo silpnesnė, nes vyresnė karta savo begaliname namukų statymo entuziazme ir politiniame apsisėdime yra ją beveik galutinai nuniokojusi, — ir žodis užsikerta, nepasiekęs liežuviu. Arba išeina netikras, nesuprantamas, neįtikinąs.

Todėl ir taip negreita mūsų karta rašyti straipsnius, net ir tada, kai ji tikrai turį ką pasakyti. M. G.

Darbai ir žygiai

— Jonas Bilėnas, „Metmenų“ žurnalo redakcinio kolektyvo narys, tapo devintuoju „Metmenų“ šimtiniuku.

— New Yorko šviesai — Filisterių Santarai vadovauti išrinkti pirm. Rima Čerkeliūnienė, Nijolė Valaitienė, Aldona Kanaukaitė ir Jurgis Jaks-Tyris.

— „Pasimatymų Rytuose“ rengia New Yorko santariečiai vasario 20—22 dienomis. Tai rytinių pakraščiu studentiškas suvažiavimas, į kurį laukiam ir vakariečių.

— Bostono santariečių rengton žiemos stovyklon buvo atsilankę apie 70 dalyvių. „Ši stovykla“, rašoma *Vienybės* Studentų gyvenime, „buvo pavyzdžiu naujos krypties ir galvosenos šių dienų studentijoje. Suvaziavo visų trijų studentų organizacijų nariai. Pamažu nyksta tarporganizaciniai konfliktai, skirtumai. Iš šaltos koegzistencijos išaugo bendradarbiavimas ir sugyvenimas. Studentas, pakliuvęs į svetimos organizacijos pobūvį, jau nebesijaučia kaip išsiskyrėlis. Priežastys įdomios, bet neaiškios. Gal įpratimas prie amerikoniškos „one big happy family“ ir „togetherness“ sąvokos. Gal tai paveldėjimas amerikoniškų studentų organizacijų bruožų, nes jos daugiau socialinės, negu ideologinės. Gal pripažinimas, kad šiame milžiniškame tautų konglomerate turim jungtis, pasidalinti pareigomis, koordinuoti studentišką veiklą.“

Vienybės skautų redaguojamos „Akademines mintys“ tačiau iškritikavo, kad su bendradarbiavimu buvę „persistengta“, nes iš 70 dalyvių... 50 buvę akademikai skautai.

Tame pat New Yorko akademikų skautų redaguojama *Vienybės* studentų skyriuje išspausdintas toksai atviras pasisakymas apie kitus ir... save: „Studentų ateitininkų veikla, atrodo, visai apmirė... Santaros veikla kiek išjudėjo, tačiau jie per daug užsiėmė savo vardą išpopuliarinti lietuvių visuomenėje, ir tokiu būdu neduoda pakankamo įnašo pagal savo pajėgumą bendrai studentų veiklai...“ Blogiausia — tai, kad „Vieton to, kad remtų dabartinę mūsų spaudą, jų vyresnieji veikėjai steigia savo žurnalą...“ „Neolituanai šių eilučių autoritatus nuomone“, tę-

sia toliau Jurgis Birutis, „negali vadintis studentų organizacija...“ Visa tai „labai suglaudus, bendras vaizdas gausiasi toks: akademikai skautai žengė didžiausią žingsnį į priekį visose studentiško veikimo srityse...“.

„Pelkių Žiburėlis“, literatūrinė radijo valandėlė, kurią paruošia šviesos Sambūrio Čikagos skyrius, sausio 3 d. pradėjo septintuosius darbo metus. „Pelkių Žiburėlis“ girdimas kiekvieną sekmadienį Margučio radijo bangomis, 1 val. 30 min. po pietų.

Šį sezoną „Pelkių Žiburėlis“ kas antrą sekmadienį skiria jaunimui. Jaunimo valandėles redaguoja Dalia Bylaitienė. Literatūrinės, daugiau suaugusiems skirtas valandėles, redaguoja santarietis Leonas Narbutis.

Sausio 3 d. Montrealio Lietuvių Dramos Teatro aktoriai, vadovaujami Birutės Pūkelevičiūtės, pateikė Balio Sruogos pjesės „Aitvaro Teisėjo“ II-o veiksmo ištrauką — Zuikio Puikio bylą. Vaidino šie aktoriai: Aitvarą Teisėją — Leonas Barauskas, Ožį Džingulį — Vincas Skaisgiris, Lokį Lepečką — Vytautas Sabalys, Lapę Snapę — Bronė Malaiškienė, Zuikį Puikį — Kazys Veselka, Pasakotoją — Birutė Pūkelevičiūtė. Garsų efektai buvo Zigmo Lapino.

Sausio 10 d. aktorė Irena Nivinskaitė — Jonynienė skaitė iš lietuvių simbolistų kūrybos.

Sausio 17 d., jaunimo valandėlėje aktorės Regina Matulevičiūtė ir Eglė Vilutienė išpildė Kazio Borutos pasaką „Vargšas Strazdelis“.

Sausio 24 d. Algirdas Kurauskas skaitė iš Montrealio Akademinio Sambūrio premijuotosios Marijaus Katiliškio „Išėjusiems negrįžti“ knygos.

— Vasario šešioliktosios minėjimą, skirtą akademiniam jaunimui, rengs vasario 12 d. Jaunimo Centre Čikagos santariečiai.

— Alina Staknienė įsijungė į „Metmenų“ žurnalo redakcinis bendradarbius.

— Aliukas Iljasevičius yra pirmasis „Metmenų“ platintojas, išpardavęs savąją normą. Detroito skaitytojai pasirodė atviri šviežiam spausdintam žodžiui.

— Daiva Mongirdaitė, bostoniškė santarietė, dainuos „Draugo“ dienraščio literatūrinės premijos įteikimo vakare vasario 7 d. Čikagoje.

GIBSON CITY

SANATORIJA, kurioje ligoniai jaučiasi kaip namie Malonus patarnavimas yra mūsų pagrindinė savybė. Vyesnio amžiau vyrams ir moterims arba chroniškiems ligoniams slaugių priežiūra istisą parą, ambulatorijos ir lovose gulintiems ligoniam.

Mrs. S. C. Hansen Mgr.
Kviečiame apžiūrėti.
Dėl platesnių informacijų kreipkitės
415 S. Lott Phone 580
GIBSON CITY, ILL.

Kitais žodžiais...

Ipolitais

Gruodžio "Lituanus" žurnalo nr. išėjo "lietuviškai" (sausio viduryje) ir, kaip paprastai, tarp šiaudų turi grūdų. Redakcinis siekia vienu puslapiu apimti kelių tomų temą "Organic Nationalism and Imperialist Chauvinism" ir pasižymi išbarimu amerikiečių sporto rašytojų už vadinimą sovietinės krepšinio komandos "Russian", nors joje buvo latvių ir gruzinų ("Lituanus" redakcijai verta patirti, kad anglų kalba gruzinai vadinami "Georgians" ne "Georgians"). Jei Maskvon nuvyktų Baltimorės Colts futbolo, arba Los Angeles Dodgers beisbolo komandos, Sovietų spauda, be abejo, jas vadintų "American", nors joje būtų lietuviai Unitis ir Podres. Be abejo, temai galima rasti svarių argumentų, tik redakcija jų nerado.

Seka prof. K. Pakšto "The Growth and Decline of Small Nations", kur pro atviras duris lauziamasi su žinomu faktu, kad laisvėje ir augalai ir tautos skaičium geriau gausėja negu nelaisvėje. Straipsny yra įdomių faktų, kokių pasigenda V. Rastenio plačia antrašte "The Aussification of Non-Russian Peoples in the Russian Empire: under the czars and under the Soviets". Antraštės nežiūrint, autorius tekalba apie lietuvius ir, daug apžiojęs, maža sugromuliuoja. Redakcija net Pakšto ir Rastenio statistikų neišlygino: vienas sako, Lietuvoje gyven-tojų turėtų būti 5,500,000, kitas — 9,900,000 (iš tikrųjų rusai suskaitė 2,880,000). Autorius sako: "There are now more schools and more students in Lithuania than ever before and for almost 90% of them Lithuanian is the language of instruction. The teachers are Lithuanians trained in local teachers' institutes. Newspapers, magazines and books are printed in Lithuanian, even in superabundance".

Amerikietis skaitytojas, kuriam "Lituanus" taikomas (pamirštant mūsų suamerikonėjusį jaunimą ir šviesuomenę) čia gali sušukti: "Tai ko lietuviai nori? Kur čia rusifikacija?" Tiesa, scenon išveda ma genocidas, deportacijos, propaganda ir gandai apie kirilicos įvedimą, bet nieko nepasakoma apie tautos atsparumą, kurį net Kapsukas 1905 metais pripažino, skelbdamas, kad "lietuviškos gubernijos", nežiūrint carų noro, kad Lietuva būtų ir tamsi ir juoda, buvo kultūriniai ir ekonominiai pažangesnės, negu rusiškosios. Sumanus redakcijos raudonas pašelis būtų iš Rastenio straipsnio gal ir ką nors sulipdęs.

Toliau R. Šilbajoris apibūdina A. Landsbergio kūrybą ir sako, kad ji pasaulio nepasto-

vume ieškanti pastovumo, kur, gal būt, būtų ir Dievas ir amžinieji žmoniškumo principai. Jis būdingai autoriui linki: "Igyti amerikiečiuose tiek dėmesio, kad talentu turtintų Amerikos literatūrišką gyvenimą". Pateikiama ir trumpa ištrauka Landsbergio dramos "Penki stulpai turgavietėje", kurią planuojama šį rudenį New Yorke scenoje statyti (anglų kalba). Ištraukas anglų kalba, matyti, kas nors sumaniai ištaisė, ko, gaila, nedaroma su dauguma straipsnių žurnale.

Turiniu ir apdirbimu rimčiausias straipsnis yra J. Gimbuto "The Outline of Rural Settlements from the 16th Century to the Present". Nors antraštė nepasako apie kuriuos "Settlements" eina kalba, rašoma apie Lietuvos žemės ūkį ir jo apdirbėjų gyvenvietes. Tas ūkis pergyvenęs keturias reformas: karaliaus Zigmanto II valakų reformą (1557—1569), kaimo ėjimą į vienkiemius (ypač 1918—1938 metais, kada 6,000 kaimų išsiskirstė), dvarų padalinimą ir rusų okupacijos kolchozų užkormą. Autorius sako: "Lietuvos kaimas (vienkiemiai?) šiuo metu pagrindiniai pertvarkomi. Jis ir jo gyventojai pasidarys kitokie. Žemdirbiai seniau gyveno kaimais ar kamietiškos aplinkos vienkiemiais. Dabar į kolchozus sugrūdama iki po 200 šeimų gyventi pakelėmis bakūžėse su sklypeliu ir užkariama 'miestelėniška' aplinka. Be to, valstybės kontrolė naikina ne tik įsisenėjusius kaimiečio įpročius, bet visą jo savitumą, ir iki šiol stiprius įsisenėjusius santykius". Straipsnis puikus ir pilnas gražiai sudėliotų informacijų.

P. Jurkus toliau apibūdina P. Augiaus medžio drožinių meną ir žurnalo redakcija įjungia aštuonetą pavyzdžių. V. Sruogienė aprašo slavų kalba 1529 metais išleistą Lietuvos Statutą, kuris buvęs "pažangaus žmoniškumo" paminklas, sukurtas Vakaruose išsimokslinusių Lietuvos didikų (ypač Goštauto). A. Simutis rašo apie "First Schoolmaster of New York", kuris laikomas lietuviu, nes 1659 m. raštas jį vadina "late professor in Lithuania", o Leideno universitetas Olandijoje 1661 m. yra davęs medicinos diplomą tam profesoriui (Aleksandru Karoliui Kuršui-Curtius), vadindamas jį "nobilis Lithuanus". Žurnalą baigia gražus prof. J. Balio straipsnis "Some Old Christmas Customs".

Tenka apgailestauti, kad mūsų studentai, kurie "Lituanus" redaguoja, dar nepatyrė, jog 1959 m. išėjo net trijų profesorių brandžios knygos apie Lietuvą (Page, Senno ir Tarulio), nes skyriuje "Literature Recommended" po senovei (kaip keturi metai atgal) siū-

Bibliografinės žinios

"Kaip suprasti muziką?"

Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla Vilniuje neseniai išleido muzikologo Stasio Ylos paruoštą knygą "Kaip suprasti muziką?". Knygoje pateiktos pagrindinės žinios apie muziką ir jos įvairias išraiškos formas. Knygoje įdėti kai kurių kompozitorių atvaizdai. (E).

Ad. Mickevičiaus kūrinys apie Lietuvos miškų grožį angliskai

Cambridge universiteto literatūros istorijos profesorius Donald Davis paruošė fragmentą-poemą iš Mickevičiaus "Pono Tado", užvardintą "Lietuvos miškai" (The Forests of Lithuania). Duotas ir įvadas apie Adomą Mickevičių. (E).

Leidiny apie liaudies meno meisterius

Liaudies kūrybos namai Vilniuje išleido "Respublikinės liaudies meno parodos katalogą" (206 pusl.). Čia rašoma apie 200 žymesnių Lietuvos liaudies meno meisterių ir duodamos jų nuotraukos. Yra, be to, ir eilė kūrinių nuotraukų. (E).

"Senoji lietuviška knyga Vilniaus universitete"

Tokių titulu Vilniaus universitetas neseniai išleido pirmąjį tomą bibliografijos, apimančios XVI—XVIII amžiais išleistas lietuviškas knygas. Į rodyklę yra įtrauktos ir to paties laikotarpio Prūsijoje išleistos knygos, turinčios lietuviškų tekstų, reikšmingų lietuvių literatūros istorijai. Įdėtos ir kai kurių senųjų leidinių fotokopijos. (E).

Iš Upsalos gauti Jono Bretkūno knygų mikrofilmai

Upsalos universitete yra sau-

lo tas pačias knygas. Galilėjus sakė: "Visgi, žemė sukasi", bet mūsų studentai, matyti, su ja nesisuka.

gojami t. k. ir Jono Bretkūno knygų vieninteliai išlikę egzemplioriai, išleisti 1589 m. Lietuvos Valstybinė biblioteka neseniai gavo iš Upsalos universiteto tų knygų mikrofilmus. (E).

Atsiūsta paminėti

Vykęs "Užuolankos" 1960 metų pirmasis numeris, kurį ką tik išleido A. Vilainis-Šidlauskas, pats redaktorius, pats leidėjas. Bebaigdamas savo istorinių paveikslų Lietuvos albumą, Vilainis "Užuolanką" laikinai buvo kaip ir apleidęs, bet kai albumą laimingai baigė, stvėrėsi už "Užuolankos" ir atliko pagirtiną darbą. Nekalbant, kad jo popierius yra tikrai geras "kreidinis" ir techniškai gerai atlikta spauda bei paveikslai, jo "Užuolankos" ir turinys darosi logiškai nuoseklus, nebe atsitiktinai surankiotas.

Šiame Nr. 29 (1) yra gausiai iliustruoti Valdo Adamkavičiaus ir Petro Petručio rašiniai "Krepšininkams į Pietų Ameriką besiruošiant" ir Ap-link Pietų Ameriką per 36 dienas"; yra viena sensacija — būtent, kad Stasys Pilka yra poetas. Prie penkių Pilkos eilėraščių (Desperado, Griuvėsiai, Dienos - naktys, Aš žinau ir Pavasarejant) pridėtas ir autoriaus atvaizdas. Yra Albino Morkaus originaliu stilium parašytas vaizdelis "Baltasis miestelis".

Toliau seka taip pat gausiai iliustruoti reportažai apie "Sešių parodą", Adomo Varno parodą, Motekaitienės ir sūnaus koncertą, Alice Stephens ansamblių, "Rudens vėjų ir dainų melodijų sukuriuose", apie Detroito "Alkos" sambūrį, ir Albino Valentino vaizdelis iš jo kelionių po Žemaitiją — apie "velnių dvarą — šarę", ir kt.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BICIULIS.

LITHUANIAN BAKERY
2450 W. 59th Street
Chicago 29, Ill.
Tel. HEMlock 4-7434

Kepa įvairiausių kepsnių ir kaimišką piragą, ruginę normalę ir plikytę kaimišką duoną, kariškių rupių ruginę duoną, kuri mėgiama, ypač senesnių žmonių. Prilima užsakymus tortams, pyragaičiams ir kitokiems kepiniams įvairiomis iškilmių progomis. Krautuvėje gaunami importuoti delikatesai, lietuviškos dešros, kumpiai ir kt. maisto produktai. Atmeta nuo 8 ryto iki 6 vak. Uždaryta sekm. ir pirm. Sav. Antanas Kazilionis.

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šilp ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimel išituks, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generallal Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

M. Zoščenko

Ekonomijos režimas

Kaip ekonomijos režimas kluose miestuose vyksta, aš, draugai, nežinau.

O štai Borisovo mieste šis režimas labai naudingai pasirodė.

Per vieną trumpą žiemą vienoje tiktai mūsų įstaigoje septyni sieksniai eglinių malkų sutaupyti. Ko geriau!

Dešimtis šitokios ekonomijos metų — šitai vis dėlto dešimt kūbų. O per šimtą metų tris varkas (baidokus) galima laisvai sutaupyti. Po tūkstančio tokios ekonomijos metų galima bus iš viso malkų prekyba verstis.

Ir ko tiksliai liaudis anksčiau begalvojo?

Kodėl šitoki pelningą režimą anksčiau į apyvartą neleido? O tatau gaila! O šis patasai pas mus prasidėjo rudenio.

Mūsų ūkvaizdis — savas berniokas. Apie viską su mumis tariasi ir kalba kaip su giminėmis. Dargi papirusus, kadės vaikas, šaudo.

Taigi ateina kažkaip šis prievaizdas ir paskelbia:

Na, bernuželiai, šitai prasidėjo... Įsitempkite! Ką nors čia taupykite...

O kaip ir ką taupyti — nėra žinios. Emėme mes šnekėtis, iš ko taupyti. Ar buhalteriai, pražilusiam velniui, ar ką nesumokėt, ar kitaip kaip dar.

Prievažda sako:

Buhalteriai, vaikeliukai, nemokėsit, tai jisai, žilasis velnias, čia pat į darbo saugumą nukoneveiks. Šitai nebus galima. Reikia dar ką nors sugalvoti.

Šitai, gerai dėta, mūsų valytoja Niuša moterų klausimą svarstyti pateikia.

— Jei jau, — sako, — tokia tarptautinė padėtis ir iš viso vamzdis, tai, sako, galima, pavyzdžiui, išvietės nekūrenti, kuriam čia galui tuščiom šakalius laidyti? Ne svetainėje!

— Teisinga, — sakom, — tepabūnie išvietė šaltyje. Gal būtų, sieksnių septynetą sutaupysim. O kad bus vėsoka, tai šitai nei kiek ne bėda. Šaltyje tatau publika nedels. Dėl dargi gamybiniams našumams gūdes aktualiai pakilti.

Taip ir įvykdėm. Liovėmės kūrenti — pradėjom ekonomiją skaičiuoti.

Iš tikrųjų, septynis sieksnius sutaupėm. Pradėjom taupyti štantujai, bet čia pavasaris teskė.

O tatau gaila!

Jeigu, galvojam, ne velnio pavasaris, dar pusę kūbo sutaupytume.

Zodžiu, pavasaris skersai mums stojo. Na, o ir septynetas sieksnių, gerai dėta, ant grindų nesimėto.

O kad kažkuris tenai vamzdis dėl šalčio pasirodė plyšęs, tai, paaiškėjo, šis vamzdis dar šaro režimo metais buvo įstatytas. Šitokius vamzdžius iš viso reikia iš šaknų rauti.

Gi šitai iki rudens visiškai laisvai be vamzdžio tesėsim.

Technikos žodis

Mūsų inžinieriai bei architektai Vokietijoje leido "Inžinieriaus Kelią" ir "Technikos Pasaulį". Gi čia, JAV, Chicagoje, jau ištisi devyneri metai kaip leidžia "gausiai iliustruotą žurnalą "Technikos Žodį". Tž savo tiražų pasiekia visus pasaulio kampus, jungdamas ir teikdamas informaciją visai inžinierių šeimai.

Prieš kelias savaites išėjo "Technikos Žodžio" (lapkr. - gruodžio) nr. 6 (61), 1959. Ši numerį redagavo red. kolegijos nariai K. Kaunas ir K. Paukštys, techn. red. J. Slabokas. Iš svarbesnių straipsnių paminėtini: prof. S. Kairio — atsisveikinant su prof. Jurgiu Čiurliu, prof. S. Dirmanto — Pirmoji atgimstančioje Lietuvoje technikinė mokykla ir jos tolimesnė raida, arch. V. Švipo — Architektūros stilių evoliucija, inž. K. Kruliko — Lietuviškosios architektūros atgimimas. Toliau yra apžvalginis straipsnelis A. Balsio, P. Gaučio ir kt.

Reikia pasidžiaugti, kad Tž nugali visus tremtiškos spaudos sunkumus, ypač finansinius, ir eina vis tvirtu žingsniu pirmyn. Ji leidžia Chicago inžinierių spaudos sekcija, vadovaujama tikrai pasišventusių šiam darbui spaudos darbininkų. Didelę naštą vėlka dabartinis Tž techninis red. J. Slabokas ir Tž ilgametis administratorius K. Paukštys, kuris yra kartu ir ALIAS Centro Valdybos įgaliotinis prie Tž finansiniais reikalais. Anksčiau, išlisa eilę metų pagrindiniu red. buvo G. J. Lazauskas, pirmasis ir dabartinis techn. spaudos sekcijos vadovas. Kurį laiką vadovybėje dirbo K. Burba, P. Jurėnas ir V. Vintartas. Be jų, išlisa eilė bendradarbių talkininkavo ir talkininkauja, dirbdami svarbų sutelktinį profesinės spaudos darbą. Pastarajame Tž numeryje yra paskelbtas sekantiems 1960 m. žurnalo redagavimo pasiskirstymas inžinierių s-gos skyriais, pagal vietas: antrąjį Tž numerį redaguos Clevelando inžinierių sk., trečiąjį — Bostono sk., ketvirtąjį — Toronto ir Montrealio inžinieriai, penktąjį numerį — Detroito, Philadelphiajos ir Pittsburgho inž., šeštąjį — Los Angeles, Australijos ir Pietų Amerikos sk. Taip darba susitvarkius, dėlto Tž turinys būna labai įvairus. Dr. P. Mažeika dažnai pateikia gana įdomių "Jūrininkystės ir žvejybos" skyrių. Inž. J. J.

O rudenį kurį nors iš pigiausių įstatysim. Ne svetainėje! Iš rusų kalbos vertė

Jonas Valaitis

"NAUJENOSE" gali rašyti kiekvienas ir apie viską.

RŪTA BUTNIS, M. D. GYDYTOJA IR CHIRURGĖ Bendra praktika

Ofisas ir Rezidencija: 744 WEST 35th ST. Tel. BI 7-3883

Priima kasdien: 9 A. M.—8 P. M.

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAİKO AKINIUS
4322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val. iš ryto ir nuo 7 iki 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 iki 11 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telefon.: PROspect 8-3229
Rezid. telefon.: WAlbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tiksliai antradieniais ir penktadieniais Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel.: PROspect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
arba
434 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel.: OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Trečiad. ir Šeštadienį tiksliai susitarus

PR 6-1795, rez.: TRemont 9-5890

DR. JONAS G. BYLA

nervų-smegenų ligos, chirurgija
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 West 51st Street
Valandos tik pagal susitarimą.

Ofiso telefon.: Virginia 7-0036

Rezidencijos: BEverly 8-8244

DR. T. DUNDUIŠ

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akušerija ir moterų ligos.
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIZIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 1-4 po pietų ir 6-8 vakaro. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6003
Rezid. tel.: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAİKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienius ir šeštadienius
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso telefon.: GA 5-4800

Rezidencijos: GA 3-6630

Dr. Gražina-Irena KAGANIEC

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10002 SO. KEDZIE AVENUE
Kasdien 4-7. Šeštadieniais 2-5. Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais 12-4 val.

Ofiso telefonas: LAyette 3-3210

Jei neatsiliepiate šaukite. KEdzie 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3:00 Daily afternoons.

Vakarais: pirmad., antrad., ketv. nuo 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS
2454 W. 71st ST. (71st ir Campbell)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700

Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų. Trečiadieniais uždaryta.

Dr. Juozas PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS
4063 ARCHER AVENUE
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 popiet, 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — Namų BE 3-7786

DR. M. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Valandos tik susitarus.
PROspect 6-1930

Telef. ofiso: CLIFFside 4-2896

Rezidencijos: WAlbrook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų. Šeštadieniais 2-6 val. popiet.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PROspect 8-1223 arba TR 3-5577
OFISO val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v., šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Ofiso telefon.: HEMlock 4-2123
Rezid. telefon.: GIBson 8-6195
Priėmimo val.: Pirm., Antr., Ketv. ir Penkt. 2-4 val. ir 6-8 val. Trečiadieniais ir šeštadieniais nepriima ligonių.

C. Z. VEZELIS

DANTŲ GYDYTOJAS

4645 SO. ASHLAND AVE. YA 7-2246

Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez.: PR 6-4250

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31os gatvių)
Priėmimo val.: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštad. 1-4 val. po pietų. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.

Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB. 2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.

Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir ežmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (trečiad. uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 2 p. p.

Dr. Kazimieras

MICHEL

Išvykęs atostogų į Phoenix, Arizona. Sugrįš apie 1960 m. kovo mėnesį.

4654 SO. ASHLAND AVENUE

Telefonas: YARds 7-6616

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YARds 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.

Ofisas ir Akinų Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir šest. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

GRADINSKAS

1960 METŲ TV APARATAI išsimokėtinai. — Priimam senus. RADIJAI, FONOGRAFAI, VOKIŠKI APARATAI. PARDAVIMAS IR TAISYMAS. J.G. Television Co., 2512 W. 47 St. FRONTier 6-1998
Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

Skaitykite "N-nas"

8 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.

— SATURDAY, FEBRUARY 6, 1960.

KNYGU LENTYNA

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

Sudaro: Lietuvių Bibliografinė Tarnyba
(Adresas: Lithuanian Bibliographical Service,
1132 N. Walnut St., Danville, Ill.)

NR. 2 (12)

1959 — 1960 m.

XII—XIII m.

LIETUVIŲ KNYGA TREMTYJE

1945—1949 metų bibliografija

Sudarė: A. Ružanec-Ružancovas (1132 N. Walnut St., Danville, Ill.)
ir B. Kviklys (5747 S. Cambell Ave., Chicago 29, Ill.)

(Tęsinys)

Exposition des artistes en exil présentée par l'Organisation Internationale pour les Réfugiés (O. I. R.) du 9 au 30 Juillet 1949 11, Rue Bermyer, Paris (VIIIa). (Sous le haute patronage de MM. les Ministres des Affaires Etrangères et de l'Education Nationale). Paris, (Prancūzija), (spaudė) E. Boissard, Choiseul-Paris. 1949. Virš., 12 nmm. p. 143×210 mm. Pastaba: iš lietuvių dailininkų dalyvavo Paulius Augius, Adomas Galdikas, Vytautas Jonynas, Viktoras Petravičius, Vaclovas Ratas, Telesforas Valius. 527

Februari 1949 Kunst van vluchtelingen onder de auspiciën van de internationale vluchtelingen organisatie der vereingde naties uitgeve van het stedelijk museum te amsterdam, nr. 58. Amsterdam (Olandija), sp. npž. 1949. Virš., 15, 1 nmm. p., iliustr. 146×212 mm. Pastabos: iš lietuvių dailininkų dalyvavo paroroje Paulius Augius, Adomas Galdikas, Vytautas Jonynas, Viktoras Petravičius, Vaclovas Ratas, Adolfas Valeška, Telesforas Valius, Viktoras Vizgirda. 528

Parodos turinys. Priedas prie 1946 m. rugpjūčio mėn. 27 dienos "Akt. Informacijų" (Seedorf), raš. maš. ir sp. rotat. 1946. 2 nmm. p. 207×298 mm. Pastaba: paroda buvo surengta Lietuvių stovyklos seklyčioje — vienoje salėje Didž. ir Maž. Lietuvos sodžiaus menas, antroje — spaudos bei Lietuvos istorijos. 529

Program of May Festival open house exhibit of four months of progress in educational rehabilitation — by the Baltic University. Hamburg, rotat., May 25th and 26th 1946. 16 p. 103×165 mm. 530
Virkutis, Dr. Virkutis. The festival opening speech at Schon-gau, May 12, 1946 (Shongau), sp. npž. (1946). 4 p. 150×219 mm. 531

72 Architektūra — Architecture — Architecture

Galiniš, Bronius (1911 4. 12 —): Dipl. inž. Br. Galiniš. Architektūros konkursas ir jo laimėtojai. Augsburgas, atspaudas iš „Ziburijų“ Nr. 4, Printed by Haa & Cie. MCMXLVII (1947). 15, 1 nmm. p. iliustr. 148×207 mm. 15 egz. Pastaba: 2 p. — Competition in architecture and its winner. 532

Gimbutas, Jurgis (1918 I 18 —): Dr. Ing. Jurgis Gimbutas Das Dach des litauischen Bauernhauses aus dem 19. Jahrhundert. Ein Beitrag zur Geschichte des Holzbaues. Stuttgart, Herausgegeben von Verfasser, In Kommission bei J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), Tuebingen, Druck: Gottlieb Holoch. 1948. Virš., 8 nmm., 104, 24 iliustr. p. 212×300 mm (1500 egz.) DM 12.00. Rec: Galiniš, B. dipl. inž. Ziburiai 48/39, 4; K-čius, I. Lietuvių žodis 48/30, 3; Lingis, J. Aidai 48/20, 482—484. 533

Okunis, Jurgis: Jurgis Okunis dipl. statybos inžinierius Vytauto Didžiojo Universiteto Statybos Fakulteto Vyr. Asistentas Gyvenamieji namai Projektavimo pagrindai. Freiburgas/Br., autoriaus leidinys, spausdino Universitetsdruckerei und Verlagsanstalt Poppen & Ortmann. 1948. Virš., 120 p., iliustr. 205×292 mm Pirmoji laida 1000 egz. 50 numeruotų egzem-

pliorių. Rec: Švipas, V. arch. Mūsų Kelias 48/40 —42 nr. 534

„—“ Die Wohnhaeuser von heute Grundgedanken zum Entwerfen und zur wirtschaftlichen Bewertung von Grundrissen von Dipl. Ing. Georg Okunis Mitglied des Internationalen Bundes der Architekten (RIA) in Paris. Bacharach/Rhein, im Janus Verlag, sp. ipž. (1949). Kieti virš., 119, 1 nmm. p., iliustr. 213×303 mm. 535

Peldavičius, Vytautas: Vyt. Peldavičius dipl. architektas Mažas gyvenamas namas. Weinheim-Teck, rankraščio teisėmis išleido knygu leidykla "Atžalynas", Illig Druck, Goepfingen. 1948. Virš., 31, 1 nmm. p., iliustr. 149×210 mm. RM 3.50. 536

746 Patiesalai — Tapisserie — Tapestries

Tapestries-Weaving-Knitting. (Vak. Vokietija), išleido Romuva. 1948. 100 numeruotų egzempliorių. Su dafl. A. Valeškos (1905 —) pratarne. Aprašė "Mintis" 48/135, 3. Rec: — Mūsų Kelias 48/75-76, 5. 537

75 Tapyba — Peinture — Painting

Koiba, Zenonas (1909 10 4 —): Z. Kolba Daili saulutė. (Augstodorf), sp. npž. (1948). Virš. 18 piešinių lapų, sp. vien. pns., 4 nmm. p. 203×191 mm 538

Rannit, Aleksis (1914 X 15 —): Aleksis Rannit M. K. Ciurlionis pionier de l'art abstrait. Paris, (Prancūzija), sp. 1949. Virš., 16 nmm. p., iliustr. Il a été de cet ouvrage 400 exemplaires hors-commerce dont, 25 numérotés de 1 a 25 et signés par V. K. Jonynas et Aleksis Rannit. Pastaba: viršelyje-M. K. Ciurlionis, 1875—1911. Pionnier de l'art abstrait par Aleksis Rannit. Discours prononcé au 2eme Congres International des Critiques d'Art Maisoi de l'UNESCO. Paris 1949. Aprašė B. Kviklys. Rec: Raila, B. Dirva 50/14, 3 539

„—“ Aleksis Rannit. Vytautas Kasiulis. Un peintre lithuanien. Baden-Baden, Edition Woldemar Klein, Reproduction und Druck: und Tiefdruckerei Franz Burda, Offenburg/Baden (1948). Virš., 22, 18 nmm. p., iliustr. 145×190 mm RM 6.00. Rec: Alantas, V. Mūsų Kelias 48/9, 5. 540

Rybakovas, Mikalojus: Pieturesgue Bavaria Sixteen water. colors by Nicolaus Rybakovas. Deggen-dorf, Edited by Alfons Nothhaft, printed by F. Bruckmann KG Munich. 1946. Virš., 8 nmm. p., 16 spalv. paveikslų lapų. 300×400 mm 541

Scherer, Maurice: Petras Kiaulėnas Preface de Maurice Scherer. Tuebingen, Edition "Patria", No. d' Edition 39, Reproduction et tirage J. F. Schreiber, Esslingen-Allemagne. (1948). Kieti virš., 71, 1 nmm. p., iliustr. 162×215 mm 1—3 milles. Pastaba: 69 p. - Nous remercions MM. Blaise et Facchetti et Mesdames Feldine et Laure Albin Guillot de l'aide qu'ils ont bien voulu apporter a notre travail. Les photographies portant la mentation Photos Kiaulėnas nous ont été remises par Petras Kiaulėnas lui-même. Rec: Augius, P. Mūsų Kelias 49/11, 4 ir Mintis 48/8, 3; Grinius, J. Naujoji Aušra 49/4—5, 7—10 542

„—“ Petras Kiaulėnas by Maurice Scherer. Tuebingen, Edition "Patria", sp. npž. (1948). 31, 1 nmm. p.

150×210 mm Pastabos: 5—11 p. - anglų tekstas, 18—31 p. - vokiečių. (Ši brošiūra idėta kaip priedas į aukščiau aprašytą veikalą). 543
Žiemos džiaugsmas. Augsburg, Druck: Etiketten - und Plakatfabrik, vorm. F. Burger 11. (1947). 20 nmm. p., iliustr. 300×202 mm 8000 egz. 544

76 Rėžiniai — Gravure — Prints

Augius, Paulius (1909 9 2 —): S. Bačinskaitė (spv. Salomėja Neris), Zalčio pasaka. Iliustravo Paulius Augius Augustinavičius. (Vak. Vokietija), išleista dailininkų "Forma" kolektyvo. 1947. Virš., 112 p., iliustr. 218×285 mm. 300(?) (350) egz. RM 100.00. Pastabos: 2 p. — Pauliaus Augiaus 100 iliustracijų, iš jų 60 spaustu tiesiog nuo medžio rėžinių. Tekstas prie iliustracijų S. Bačinskaitės-(Būčiūnės, spv. Salomėja Neris, 1904 11 17 — 1945 7 7). 3—4 p. — The tale of an adder. 5—6 p. La conte d'un culeuvre 7—8 p. Das Maerchen einer Natter. Rec: Jurkus, P. Ziburiai 47/50, 4—5; Kardelis, J. Lietuvių žodis 47/49, 3; Nagys, H. Aidai 47/9, 428—429; Valius, T. švieša 48/6, 16—18; Vykintas, S. Tėviškės Garsas 48/109, 5. 545

Jonynas, Vytautas Kazimieras (1907 3 16 —): J. W. Goethe (1749 8 28 — 1832 3 22). Die Leiden des jungen Werter. Holzschnitte von V. K. Jonynas. Freiburg im Breisgau, Verlag Karl Albert, Herder-Druckerei. (1948). Kieti virš., 144, 3 nmm. p., iliustr. 212×299 mm. Dreihundert von Kuenstler signierte Exemplare tragen die Nummern 1-300 und sind im Buchhandel nicht erhaeltlich. Pastabos: 8 p. — Dieses Buch wurde in der Herder-Druckerei, Freiburg im Breisgau, hergestellt. Als Schrift wurde die Cicero Candida-Antiqua verwendet. Der Druck der Holzschnitte erfolgte von den vom Kuenstler geschnittenen Originalen auf geblücht getontes Natur-Kunstdruckpapier aus der Papierfabrik zum Bruder-Haus in Dettingen bei Urach/Wuerttemberg. Das Recht der Reproduktion ist dem Kuenstler vorbehalten. 546

„—“ Raimond Schmittlein, Lokis la derniere nouvelle de Prosper Merimee Avec six-sept bois originaux de V. K. Jonynas. Bade (Baden), Editions Art et Sciences, cet ouvrage a'ete acheve d'imprimer sur les presses de la Maison Alexander Reif a Offenburg (Bade) le 23 Juin 1949. Les illustration autres que de Lituanie ont ete executees dans les ateliers et par lessoins de Franz Burda a Offenburg (Bade), Depotlegal: Juin 1949. Copyright 1949 by Editions Art et Science Bade. Virš., 316 p., iliustr. 210×285 mm. Knyga dedikuota: A Monsieur le general d'armee Pierre-Marie Koenig commandant en chef francais en Ellemagne. Aprašė B. Kviklys. Rec: Gerutis, A. Lietuvis 50/4, 4; — Gintaras, Santarvė 53/2, 39; Raila, B. Dirva 50/25, 3. 547

„—“ Maria Under (1883 —): Stimme aus dem Schatten. Freiburg, Herder (1949). Pastabos: Iš estų kalbos vertė H. Stock. Įvada parašė Aleksis Rannit (1914 10 15 —). Medžio raižinys aplanke — V. K. Jonyno. 548

40 Wood-Cuts. Paulius Augius Augustinavičius, Viktoras Petravičius, Vaclovas Rataiskis-Ratas, Telesforas Valius. Text by Paulius Jurkus (1916 7 29 —). Augsburg, edited by "Ziburiai", sp. npž. 1946. Virš., 10 nmm. p., 10 iliustr. lapų, 2 nmm. p., 12 iliustr. lapų, 2 nmm. p., 2 iliustr. lapų, 2 nmm. p., 10 iliustr. lapų, 4 nmm. p. 249×331 mm. 549

(Lietuvių modernioji grafika). Augsburg, P. Haas & Cie. spaustu-vė. (1947). Virš., 32 nmm. p., iliustr. 180×198 mm. Pastabos: Anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis. Be antraštinio puslapio. Viršelyje pavadinimo nėra, gal būt parodos katalogas? 550

Petravičius, Viktoras. Lino raiziniai. Viktoro Petravičiaus. Muenchen, išleido arch. T. J. Vizgirda, sp. npž. 1949. Kieti virš., 8 nmm. teksto p., 26 rėžinių lapų. 390×480 mm. First edition, 1—300. Pastabos: 3 p. — Petravičius member of Lithuanian Institute of Arts edited by T. J. Vizgirda, Architekt. 5—7 p. Jurkus, Paulius (1916 7 29 —) įvadas liet. ir anglų kalbomis. Rec: Cicėnas, J. Mūsų Kelias 49/44, 2—3. 551

Rannit, Aleksis (1914 10 15 —): Petravičius, die Dainos und die Seele der Litauer. Von Aleksis Rannit, Mitglied des Pen-Clubs und der Association Internationale des Critiques d'Art-Paris. Freiburg im Breisgau, Verlag Erwin Burda, Druck, Franz Burda, Buch- und Tiefdruckerei, Offenburg (Baden). (1949). 8 p. 167×240 mm. 552

„—“ Aleksis Rannit. V. K. Jonynas. Un xylographie lithuanien. A Lithuanian wood - engraver. Ein litauischer Holzschneider. Baden-Baden, Verlag fuer Kunst und Wissenschaft Editions Arts et Sciences, Franz Burda, Typographie et heliogravure a Offenbourg. 1947. Virš., 93, 9 nmm p. 215×300 mm. 5000 exempl. sur papier hellogravure sans bois dont 300 numerotes de 1 a 300, continent une gravure original tiree de l'ouvrage "Hamlet" sur papier japon a la cuve, signee par le graveur. Il a ete tire en outre, specialement imprimés pour chacun d'eux 30 exemplaires hors-commerce. Version francaise de Bernadette et Pierre Moortgat. Rec: Alantas, V. Mūsų Kelias 7/51, 5—6; Cicėnas, J. Mūsų Kelias 48/3, 5; Kardelis, J. Lietuvių žodis 47/50, 3; Merkeliš, A. Tėviškės Garsas 47/98, 3—4; Nagys, H. Aidai 47/9, 427-428. 553

Ratas, Vaclovas (1910 —): The twelwe ravens. A Lithuanian fairy tale Woodcuts by Vaclovas Ratas member of Lithuanian Institute of Arts. Munich, T. J. Vizgirda, printed by I. G. Weiss'sche Buchdruckerei. 1949. Virš., 29, 3 nmm. p., iliustr. 245×305 mm. First edition, 1—560. Pastabos: 3 p. — The twelwe ravens. Lithuania's Country and Nation. Vol. XXVII. 4 p. — Translation revised by Mary J. Kinney Text edited by Paulius Jurkus (1916 29 —). Rec: Cicėnas, J. Mūsų Kelias 49/44, 2—3. 554

Vaičiaitis, Adolfas (1915 —): Sieben Original - Lithographien. (Freiburg), sp. npž. (1949). Virš., 8 nmm. p., iliustr. lapų, 4 nmm. p. 307×420 mm. 100 numeruotų ir dailininko pasirašytų egz. Pastabos: 1—4 nmm. p. — Aleksis Rannit (1914 10 15 —): Įvadas. Original-Sprache der Einleitung: deutsche. Englische Uebersetzung von Dr. Thomas Sommer. Rec: Alantas, V. Mintis 49/23, 3; Nagys, H. Ziburiai 49/32, 4. 555

Tre incisorii baltici. Guigno, (Italija), Nostra Allestita dalla Calogografia Nazionale nel Guigno del MCML, cliches, composizione, impragnazione e stampa eseguiti nei Laboratori del l'Istituto d'Arte per Libro in Urbino Giugno. 1949. Virš., 16 nmm. p., iliustr. 175×250 mm. Pastabos: 3 p. — Carlo Alberto Petrulli (Ižanga). 4—6 p. Aleksis Rannit (1914 10 15 —): (Eduard Wiralt, V. K. Jonynas, Viktoras Petravičius). 7 p. — Catalogo. Aprašė Bronius Kviklys. 556
Valius (Telesforas, 1915 —): 10 gravures sur bois. Texte du Professeur Albert Bechtold. Laustenau, (Austrija), Duerer spaustu-vė, klisės pagamintos Instrukce Wagnerio dirbtuvėje. 1945. Virš., 10 lapų. 251—351 mm. RM 80.00. Pastaba: parašai anglų, vokiečių, prancūzų ir lietuvių kalbomis. 557

77 Fotografija — Photographie — Photography

12 Lietuvos vaizdėli. Views of Lithuania Vedute della Lithuania. la Serie. Italija, Bologna, Edited by Int. Coy(?) (Co-y) "Lux", sp. npž.

1946. Virš., 12 atvirukų, iliustr. 154x96 mm. 558
- 12 Lietuvos vaizdėlių. Views of Lithuania Vedute della Lithuania. 2e Serie. Italija, Bologna-Italy, Edited by Int. Co-y "Lux", sp. npž. 1947. Virš., 12 atvirukų, iliustr. 156x98 mm. 559
- Lietuva šalis Mano Brangioji. Weilheim-Teck, išleido "Atžalynas", spaudos darbus atliko Belsler Druck Stuttgart. (1948). Virš. 88 p., iliustr. 210x148 mm. Viršelis ir meninė dalis dail. J. Firinausko. Tekstai (anglų, liet. ir vokiečių kalbomis) A. Šaliūno. Rec: A. Š. Žiburiai 47/24, 7. 560
- Lietuva vaizduose. Views of Lithuania. Paysages de Lithuania. Litauen in Bildern. Hanau, L.T.B. Hesseno Apygardos Komiteto Leidiny, spaudos darbą atliko "Venta", spaudė Schweinfurter Druckerei und Verlagsanstalt GmbH. 1949. Virš., 116 nmm. p., iliustr. 3000 egz. 210x142 mm. DM 6.00. 561
- 78 Muzika — Musique — Music
- Banaitis, Kazimieras Viktoras Penkiolika liaudies dainų, harmonizuotų mišriam chorui. II sąsiuvinis. (Vak. Vokietija), Pašvaistė (1949). Apr.: "Aidai" 49/22, 42—43. Rec: Vasyliūnas, I. ten pat. 562
- "—" Vandens telija (Die Wasserlilie) K. V. Banaitis K(azio) Binkio (1893 11 4 — 1942 4 27) žodžiai. Deutsche Nachdichtung von Horst Engert (1886—1949). Kaunas, J. Petronis, Auslieferung: Hug & Co., Leipzig, Stich u. Druck V. Oscar Brandstetter, Leipzig-Berlin. (1947). 7, 1 nmm. p. 235x319 mm. 563
- Budriūnas, Bronius (1909 7 29 —): Bronius Budriūnas. Gyvenant mišriam balsų chorui. Tuebingen, leidykla "Patria", leidinio Nr. 44, spaudos darbai G. Stuermer, Waiblingen. 1949. 6 nmm. p. 262x320 mm (DM 3.00). Pastaba: 2 p. — Žodžiai pagal Bal, Augina (1917 8 17 —). 564
- "—" Bronius Budriūnas. 3 giesmės vienam balsui su vargonų pritarimu. Sveika Marija. Marija, Marija, Motina malonė. Malda. Vilnius-Tuebingen, Leidykla "Patria", sp. npž. (1946). 8 p. 242x310 mm. RM 6.00. Rec: Skirmuntiškis Žiburiai, 47/1, 6. 565
- The Christmas songs book prepared for former prisoners of war and displaced persons of all Germany. Hannover, World's YMCA-YWCA, sp. npž. (1946). Virš., 62 p., iliustr. 146x205 mm. Pastabos: 21 — 27 p. — Lithuanian: Tyliaja nakti, Marijos vardas, Isgirdau balso, Linksma giesma (?) (giesmė), Piemėnėliams, vargdiėnėliams, Gul šiandiena... 566
- Gaubas, Juozas (1879 7 20 —): 2-jo Advento sekmadienio offertorium mišriam chorui parašė Juozas Gaubas. (Memmingen, atspaudė Juozas Kreivėnas, raš. maš. ir sp. rotat. 1949. 3, 1 nmm. p. 148x208 mm. Apr. Bronius Kviklys. 567
- "—" Kregždutė vaikų chorui arba duetui Muziką parašė Juozas Gaubas. Žodžiai Vytės Nemunėlio (Bernardo Brazdžionio, 1907 2 2 —). Memmingen, atspaudė Juozas Kreivėnas, raš. ranka ir mašin. bei sp. rotat. 1949. 4 nmm. p. 148x210 mm. Apr. Bronius Kviklys. 568
- "—" Juozas Gaubas. Liaudies dainos mišriam chorui. Memmingen, atspaudė Juozas Kreivėnas, raš. maš. ir sp. rotat. 1949. Virš., 34, 2 nmm. p. 147x205 mm. Apr. Bronius Kviklys. 569
- Giedokim Viešpačiui. Giesmės gaidas parašė Motekaitis. Medžiaga paruošta Munos liet. stovyklos. Heidelberg, rotat. 1946. 32, 2 nmm. p. 150x210 mm. 570
- Giesmės chorams I. Vokietija-Bavarija, Liet. Kat. Tremt. Bažn. Muzikos Komisija, Authorized by UNRRA Team 1063, sp. npž. 1948. Virš., 24 p. 147x207 mm. Rec: Gizińska, L. kun. Naujasis Gyvenimas 48/10, 158. 571
- Giesmynėlis. Wiesbaden, "Giedros" leidykla, sp. npž. 1945. 16 p. 1500 egz. Pastaba: giesmės parinko kun. A(dolfas) Paukštys (1904 5 15 —), giesmės paimtos iš Vatikano aprobuotos ir išleistos 1943 m. maldagnygės "Garbė Dievui". Apr.: Apžvalga 46/9-10, 18 ir Mūsų Viltis 46/2, 7. 572
- Jakubėnas, Vladas (1904 5 15 —): Vladas Jakubėnas. Pasaka Tale Maerchen. Piano solo. Tuebingen, leidykla "Patria", sp. npž. (1947). 2 nmm., (2.—6.), 1 nmm. p. 234x359 mm. 573
- "—" Vladas Jakubėnas. Penkios Liaudies dainos. Solo balsui su fortepionu I. Sutemo naktis. 2. Plaukia antelė. 3. Piemenų raliavimas. 4. Tėvas su močiute savo. 5. Oi mergyte (Tuebingen), Patria, sp. npž. (1947), 13, 3 nmm. p. 234x311 mm. 574
- "—" VI. Jakubėnas. Rapsodija Nr. 1. Kaunas, J. Petronis, Auslieferung: Hug & Co., Leipzig, Stich u. Druck V. Oscar Brandstetter, Leipzig-Berlin. (1947). 7, 1 nmm. p. 234x310 mm. 575
- Jonušas, Bronius (1899 2 27 —): Namu broliukai. Liaudies daina. Harm. Br. Jonušas. (Nuernberg), "Valka", Pirmo visparigo latviešu dziesmu svėtku 75 g. atceres dziesmu dienas ricibas komitejas izdevums Valka prie Nirnbergas, (fotospiede). 1948. 1 lap. 210x300 mm. 750 egz. Aprašė: J. Velde: Latviešu trimdas izdevumu radiotais 1945—1947/48, psl. 117. 576
- Latvių dainos — Latvių dainos mišriam chorui su teksto vertimu lietuviškai. Hannover, leidykla "Latviskais Vards", rotat. (1949). DM 1.00. Aprašė: Aistia 49/4, 4. 577
- Latvių dainos (mišriam chorui) Tekstus vertė Emilis Skujėnieks. Paruošė "Latviskais Vards", Hannover, Lietuvių-Latvių Vienybės leidinys. 1948. Apr.: Žiburiai 48/77, 5. 578
- Lietuvių dainos prad. mokyklai Nr. 1. Memmingen, išleido J. Kreivėnas, raš. maš. — ranka ir sp. rotat, virš., — spaustuveje. 1948. Virš., 1 nmm., 26, 2 nmm. lap., sp. vien. pusėje. 140x207 mm. 579
- Lietuvių karių dainos. 25 dainos vyrų chorui. Berlin, "Kario" leidinys Nr. 2, perspausdintas J. Petronio leidyklos leidinys Kaune iš 1944 metų, spauda: Verlag "Die Wehrmacht". 1945. Virš., 53, 1 nmm. p. 103x148 mm. 580
- Sasnauskas, Česlovas (1867 7 19 — 1916 1 5): Ateitininkų himnas. Muzika Č. Sasnausko. Žodžiai A. Žalvarnio. Memmingen, Moksleivių Ateitininkų Memmingeno kuopos leidinys, raš. maš. ir sp. rotat. 1949 (išleista 1948). Virš., 4 nmm. p. 148—209 mm. 581
- Senkus, Kazimieras (1917 1 24 —): Giedanti bažnyčia. Lietuvių giesmynėlis tremtyje. Paruošė Kun. Kazimieras Senkus. Regensburg, Br. V. A. P. šulaičių leidinys, H. Muehlbergerio sp. Augsburg. 1946. Virš., 140 p. 105—145 mm. 4000 egz. RM 5.00. 582
- Sodeika, Stepas: Stepas Sodeika. Šiaurės pašvaistė. Mišriam chorui (Žodžiai): B(ernardas) Brazdžionis (1907 2 2 —). Germany, Copyright by Edition "Pašvaistė", sp. npž. 230x310 mm. 583
- Šimkus, Stasys (1887 1 23 — 1943 10. 15): St. Šimkus. Lietuviškos Mišios. Mišriam chorui. Gaidos su žodžiais 4 balsams arr. J(uozas) Gaubas (1879 7 20 —). Memmingen, atspaudė rotatorium Juozas Kreivėnas. 1949. Virš., 20 p. 145x205 mm. Pastaba: tik privačiam naudojimui. Aprašė Bronius Kviklys. 584
- Šimkus, Vaclovas (1908 3 12 —): Coro dirigentas Vaclovas Šimkus. Dainos mišriam chorui. 22 dainų rinkinys su gaidomis. Wuerzburg, autoriaus leidinys, rotat. 1946. 34 p. 300x210 mm. 585
- "—" Vyrų choro dainos. 24 dainų rinkinys su gaidomis. Wuerzburg, autoriaus leidinys, rotat. 1946. 23 p. 330x210 mm. 30 egz. 586
- Vasyliūnas, Izidorius (1906 6 3 —): Lietuvių liaudies dainos. Surinko tremtyje Izidorius Vasyliūnas. Memmingen, Bavaria. Tik privačiam naudojimui atspaudė Juozas Kreivėnas, raš. maš. ir sp. rotat. 1949. Virš., 36 p. 148x207 mm. Pastaba: 3 p. Autoriaus žodis (1949 m. kovo 30 d. Dillingen (Donau)). 587
- Zdanavičius, J.: Dainos skautiškam jaunimui. Paruošė J. Zdanavičius. 25 dainos su gaidomis. Vakarų Vokietija, Lietuvių Studentų Skautų "Vyčio" Kl. leidinys, raš. maš. ir sp. rotat. (atspaudė Juozas Kreivėnas). 1949. 52 p. 145x200 mm. Pastaba: įžangos žodis Br(oniaus) Kviklio (1913 11 10 —). Aprašė B. Kviklys. 588
- "—" J. Zdanavičius. De profundis Mišriam chorui su vargonais. Memmingen, Mintis, Druckerei u. Verlagsgenossenschaft E.M.m.b.H. 1946. 4 p. 210x299 mm. RM 3.00. Pastaba: B(ernardo) Brazdžionio (1907 2 2 —) žodžiai. 589
- "—" 4 liaudies šokiai fortepijonui. Tremtis, (Vak. Vokietija), atspaudė Juozas Kreivėnas Memmingene, raš. ranka ir maš., sp. rotat. 1949. Virš., 8 p. 45x205 mm. Pastaba: tik privačiam naudojimui. Turinys: Žiogeliai, šiaučius, Suktinis, Noriu miego. 590
- "—" Lietuvių liaudies dainos. lygiems balsams. Tremtis, atspaudė (rotatorium) Juozas Kreivėnas Memmingene. 1949. Virš., 16 p. 147x202 mm. Pastaba: For private circulation only. 7 liaudies dainos su gaidomis ir žodžiais. Aprašė Bronius Kviklys. 591
- 791.3 Koncertai — Concerts — Minstrel shows
- "Aušrinė" 1945 — 1947. Stade, "Aušrinė" 2-jų darbo metų sukaktuvinis leidinys, spaudė: Stader Zeitungs- und Verlags-Druckerei G.m.b.H. 1947. XII. 29. 21, 3 nmm. p., iliustr. 210x145 mm. Viršelis piešė mkt. A. Puodžiūnas. 592
- Lietuvių Meno Kolektyvas "Sietynas" koncerto programa. Wuerzburg, spaustuve Konrad Truetsch, Druck- u. Verlagsanstalt. (1945). 2 nmm. p. 210x300 mm. Pastaba: 2 p. — The Lithuanian Group of Art "Sietynas" concert-programme. 593
- Lietuvių Meno Kolektyvo "Sietynas" sukaktuvinio koncerto programa. 1945. 6. 29 — 1945. 12. 29. (Wuerzburg-Zell), rotat. (1945). 2 p. 210x297 mm. 594
- The Lithuanian group of art "Sietynas" Program of jubilee concert 29. 6. 45 — 29. 12. 45. (Wuerzburg-Zell), rotat. (1945). 2 p. 212x297 mm. 595
- The Lithuanian song and dance troupe "Ciurlionis". (1947. 1. 19 koncerto programa). Karlsruhe/Baden, Leichtlin. (1947). 4 p., iliustr. 145x170 mm. 596
- Vilnius (?) (Vilnius) 16. 2. 1918 —Salzburg — 16. 2. 1946. Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 28 m. paminėjimo programa. (Salzburg, Austrija), sp. npž. (1946) 4 nmm. p. 149x210 mm. 597
- 792 Teatras — Theatre — Theater
- A. Gehri 6. Aukšte Floor 9 pav. piešė. Play in 9 pictures. Lietuviai vaidintojai. Atžalynas. Lithuanian players. (Vak. Vokietija), sp. npž. 10. 1947. 6 sulenk. nmm. p., iliustr. 143x214 mm. Pastaba: 2 p. — "šeštame aukšte" pastatyta Hanau lietuvių vaidintojų "Atžalynas" 1947 m. rugpiūčio mėn. 16 d. 598
- Friedrich Schiller Carlo Gozzi Turandot Kinijos princese Princess of China. Hanau, Lietuviai vaidintojai. Lithuanian players Atžalynas, Mairdruck Frankfurt a. M. — Fehenheim. (1946). 6 nmm. sulenk. p. 106x148 mm. 599
- Friedrich Schiller Carlo Gozzi Turandot Kinijos princese Princess of China. Hanau Lietuviai vaidintojai. Lithuanian players Atžalynas, Printed by Mairdruck Frankfurt a. M. — Fehenheim. 1946. Virš., 12 p., iliustr. 148x209 mm. Photo H. Pohlmann. Pastaba: 12 p. —
- "Turandot" pastatė Hanau lietuvių dramos kolektyvas "Atžalynas" 1946 m. rugsėjo mėn. 20 d. Hanau liet. stovykloje. 600
- Hanau dramos kolektyvo "Atžalynas" spektaklio programa. ("Vieną vakarą" A. Škėmos pjesė "Sekminių vainikai" Antano Gustaičio kaimo vaizdelis). (Vak. Vokietija), sp. npž. (1946). 4 p. 150x203 mm. 601
- Lietuvių tautinis ansamblis. Lithuanian national theatre. Nemunas žydi. Blussons on Nemunas river. Programa. Programme. Wiesbaden, Karl Mots & Co. spaustuve Schon-gau. 1946. 4 p. 160x210 mm. 602
- Lietuvių tautinis ansamblis. Lithuanian national theatre. Programa — Programme. Nemunas žydi. Blussons on Nemunas river. (Wiesbaden), sp. npž. (1946). 4 p., iliustr. 148x210 mm. 603
- Lietuvių tautinis ansamblis. Lithuanian national theatre. Litauisches Volksmusiktheater. Programa. Program. Programm. Wiesbaden, sp. npž. 1946. 2 p. 303x215 mm. 604
- Lietuvių Tautinis Ansamblis 1945—1947. Bamberg (Wiesbaden) Seligenstadt b. Wuerzburg. Redagavo: Balys Jacikevičius - Varūnas (1911 7 26 —). Seligenstadt b/Wuerzburg, išleido Lietuvių Tautinis Ansamblis, Manz-Drucke Dillingen-Donau. 1947. Virš., 24 nmm. p., iliustr. 205x149 mm. Pastaba: liet., vokiečių ir anglų kalbomis. 605
- Lietuvių tremtinių baletų teatras. Viršelis piešė ir programą tvarkė dail. Vaclovas Ratas (1910 —). Augsburg, spausdino P. Haas & Cie. (1947). 12 nmm. p., iliustr. 161x209 mm. 606
- MCMXLVI — MCMXLVII Hanau lietuviai vaidintojai. Group of Lithuanian players Atžalynas. Leidinį tvarkė ir redagavo Kazys Veseika. Hanau, išleido lietuviai vaidintojai "Atžalynas", Printed by Maindruck Frankfurt a. M. — Fehenheim. 1947. Virš., 32 nmm. p., iliustr. 210x146 mm. Photo by H. Pohlmann and S. Čeičys. Viršelis: dail. K(ostas) Jezerskas (1917 6 2 —). 607
- Programa "Atžalynas" Kazio Binkio 5 veiksnių pjesė. Programą paruošė Veselka Tamulėnas. Hanau, spaudė Franz Hedrich Druckerei. 1946. 15, 1 nmm. p. iliustr. 208x148 mm. 608
- Sekminių vainikas. Nuertingeno apskrities lietuvių tremtinių pavarario šventė. Vienkartinis leidinys. Redagavo J. Sodaitis. Krichheim-Teck, UNRRA Assembly Center Oberlenningen leidis, atspausdinta A. Gottliebs & Osswalds Buchdruckerei. 1947. Sekminės. Virš., 12 p., iliustr. 156x230 mm. 2000 egz. Pastaba: viršelio nuotrauka J. Daugirdo. 609
- Stanislavskij, K. S.: K. S. Stanislavskis. Autoriaus saviruoša. Saviruoša kūrybiniam peryvenimo procese. Mokinio dienoraštis. Atspausdinta iš Algirdo Jakševičiaus (1908 3 26 — 1941 5 30) vertimo, 525 švietimo Ministerijos Knygų Leidimo Komisijos leidinio, 1940, išleisto Kaune. Kassel, "Zvilgsniai" — "Giedra", raš. maš. ir sp. rotat. MCMXLVIII (1948). Virš., 4 nmm., 276, 2 nmm. p. 210x288 mm. 200 egz. Pastaba: 4 nmm. p. Mekas Adolfas (1925 9 30 —): Antros leidos prog. 275—276 p. — Žodynėlis. 610
- Žvejai, Hanau, Lietuviai vaidintojai "Atžalynas", Printed by Maindruck Frankfurt a. M. — Fehenheim. 1947. Virš., 8 nmm. p., iliustr. 210x147 mm. Pastabos: virš. 3 p. — "Žvejai" pastatyti Hanau lietuvių vaidintojų "Atžalynas" 1947 m. kovo 15 d. Hanau liet. stovykloje. Photo S. Čeičys. Veršelis — dail. K(ostas) Jezerskas (1917 6 2 —). Liet., anglų ir vokiečių kalbomis. 611
- (Bus daugiau)

IŠ LIETUVOS

— Vilniuje Valstybinė grožinės literatūros leidykla pirmą kartą išleido *Liudviko Adomo Jucevičiaus raštų tomą*.

L. Jucevičius, tautosakininkas ir literatūros istorikas, mirdamas paliko rankraščiuose apie 200 lietuvių rašytojų gyvenimo aprašymus. Nors jis daug rašė lenkų kalba, bet skaitė save lietuviu. Jis rinko lietuvių tautosaką, kėlė lietuvių kalbos grožį, skatino savo gimtąją kalbą mylėti ir pats kaip ką rašė lietuvių kalba.

Jis kilme buvo iš bajorų, nuo Kražių. Vidurinius mokslus pradėjo eiti amų metų Kražių mokykloje. Paskui įstojo į Vilniaus universitetą, studijavo mediciną. Bet dėl 1831 m. sukilimo Lietuvoje medicinos mokslu nebaigė, nes Vilniaus universitetas buvo uždarytas. 1834 m. įstojo į Vilniaus kunigų seminariją. Bet kunigystės išsižadėjo, vedė ir dėl tų vedybų teko jam pereiti į pravoslaviją. Dėl šito jis turėjo daug nesupratimų ir nesmagumų.

L. Jucevičius lietuvių kalbą išvertė kai kuriuos Adomo Mickevičiaus raštus.

Kadangi L. Jucevičiaus raštai dabar išeina pirmą kartą po jo mirties ir daug kas iš jo raštų liko rankraščiuose, tai neabejotinai dabar jo raštų leidinys yra vertingas darbas. Juo labiau, kad jo raštuose yra paliesta jo gyvenamųjų metų Lietuvos buitis, baudžiava, o kartu daug surinktos tautosakinės medžiagos.

— Lietuvos mokslo akademijos centrinės bibliotekos Vilniuje direktorium yra buvęs mokytojas, kultūrininkas, šiauriniuose gyvenęs *Bražiškis*.

Bibliotekos naujos salės atidarymo proga jis pranešė, kad pereinamais metais bibliotekos turimais spaudos leidiniais ir rankraščiais pasinaudojo 50 tūkstančių skaitytojų. Turimais bibliotekos leidiniais naudojami ir kiti šalių skaitytojai - mokslininkai, kuriems suteikiama proga gauti medžiaga jiems rūpimais klausimais.

Bibliotekos pastatai plečiami. Numatyta pastatyti dviejų milijonų knygų saugyklą.

— Vilniaus mokslinės bibliotekos paruošta lietuviškoji *medicininė bibliografija už 1940—1957 bolševikmečius*.

Būtų gera, mokslui vertinga, jei tokia lietuviška medicininė bibliografija būtų paruošta už visus Lietuvos metus, o ypač už Lietuvos nepriklausomybės metus.

— Vilniaus universiteto mokslinės bibliotekos *direktorium yra Leonas Vladimirovas*. Jo tėvas buvo teisininkas šiauriniuose, žydų kilmės.

L. Vladimiras aukštojo mokslo studijas baigė Vytauto D. universitete, Kaune.

— Rušofilas istorikas V. T. *Pašuta* parašė 531 pusl. knygą apie senovės Lietuvos val-

Margeris pats trumpines šliuportarnius

1959 m. Naujienų Nr. 275 parašyta, kad Margeris kurį laiką net suabejojęs, leisti okupantams išleisti "šliuportarnius" be šliupo, ar neleisti.

Margeris niekad "nesuabejojo" apie "šliuportarnių" knygos išleidimą Lietuvoje. Jis seniai galvojo apie knygos sutrumpinimą, t. y. publicistikos ir didaktikos iš jos pašalinimą. O knyga iš tikrųjų buvo perkrauta šitos nereikalingos ir belėtristiką slegiančios medžiagos. Šita medžiaga, nepaisant, kaip gera ir teisinga ji bebūtų vis dėlto romanui netiko, ir knyga romanu pavadinta tik per didelę klaidą, kurią atitaisyti jos autorius seniai troško. Kai tik pasitaikė gera proga tai padaryti, jis tuoj ir padarė. Niekas jo knygos nebraukė, nes jis pats viską išbraukė.

Dėl Cvirkos plagijalo

Tame pačiame N. numeryje pasakyta, kad Cvirkos "Frank Krukas" yra Margerio Lietuvoje pasiūstos novelės plagijatas, ir kad Margeris bandęs šį klausimą aiškinti.

Aiškinti šito klausimo Margeris niekad nebandė. O kai buvo klausiamas, tai jis pasakė, kad Cvirka galėjo pasinau-

stybės įsikūrimą (Obrazovaniye Litovskago gosudarstva). Knyga išleista Maskvoje valstybinės leidyklos 1959 m. Viso jos išleista 2,500 egz.

1959 m. žurnale "Voprosy istorii" yra įdėtas Pašutos 14 puslapių straipsnis apie lenkų istoriko, akademiko H. Lovmianskio darbus iš Lietuvos, Rusi ir slavizmo praeiti.

Jis aukštai vertina Lovmianskio istorijos darbus, ypač paskutiniųjų metų. Mat, H. Lovmianskis paskutiniaisiais metais taip pat nukrypo į rusofilų stovyklą.

Be kitų, žymesni H. Lovmianskio darbai, liečią Lietuvos praeitį, yra šie:

"Wshody" miast litewskich. "Ateneum Wilenskie" 1923—1924 m.

"Papiernie wilenskie". Ten pat. 1925.

"Przyczynki do kwestii najstarszych kształtow wsi litewskitej". Ten pat. 1929 m.

"Studia nad początkami społeczeństwa i państwa litewskiego". Vilnius, 1931, 1932 met.

"Agresja Zakonu krzyzaskiego na Litwie w wiekach XIII—XV".

"Przegląd Historyczny". 1954 met.

"Uwagi w sprawie podłoża społecznego i gospodarczego unij Jagiellionskiej". Vilnius, 1934 m.

"Z zagadnień spornych społeczeństwa litewskiego w wiekach średnich". 1949.

"Zagadnienie feudalizmu litewskiego i zachodniego". 1935.

"Prusy poganskie". 1936 ir kiti. — J. Vlks.

doti vienu kitu lietuviškai anglišku žodžiu ar net ir fraze iš novelės "Prohibicija", kurią jis buvo pasiūstęs Lietuvoje. Bet čia nebuvo joks aiškiniamas, o tik teigimas, kad Cvirka galėjo taip padaryti.

Autorius vėl perskaitė Cvirkos romaną Frank Kruką ir Margerio apsakymą "Prohibicija", primygtinai ieškodamas dvasinių nuosavybių, kurias Cvirka galėjo pasisavinti, pavogti, nuplagijuoti, kaip jo kritikai vis dar tebesako. Jis nieko nesurado, ką būtų galima pavadinti dvasinėmis Mar-

gerio nuosavybėmis, kurias Cvirka pasisavino. Teigimai, kad Cvirka nuplagijavo Margerio novelę, yra neteisingi.

Dr. Alg. Margeris

"NAUJIENOSE" gali rašyti kiekvienas ir apie viską.

Nauja mostis ir raudonė etnaujina. viltį kenčiantiems nuo

Arthritis - Rheumatism

Si nauja kombinacija, AMERPOL skubiai palengvina sanarių uždegimo sukeltą skausmą, paraudimą ir sumazina skaudančių raudonųjų sutinimą, kurį sukelia arthritis ir reumatizmas. Mostis, 98c. Tabletes \$3.50 pas jūsų vaistininką.

SPECIALUS BIULETENIS

LAUKIAMA ANKSTYBA VELYKINĖ SKUBA

Savo Velykinius siuntinius giminėms ir draugams į Lietuvą ir SSSR siųskite DABAR.

Siuntinys Velykoms kaip šeimos susitikimas per šventes.

Cosmos Parcels Express Corporation

(Licensed by INTOURIST)

persiunčia Jūsų siuntinį į bet kurią S. S. R. dalį greičiau. Apraustas, garantuotas pristatymas — Gavėjas nieko nemoka. Didelis ir įvairus specialiai parinktų prekių rinkinys žemomis kainomis yra visose skyrių įstaigose. Ateikite ir patys pasižiūrėkite. Nelaukite iki paskutinės minutės, skubos. Siųskite Jūsų Velykinį siuntinį dabar per mūsų skyrių įstaigas, kurios labiausiai patogios Jums.

Prašome rašyti, telefonuoti arba aplankyti:

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

39 Second Avenue, New York 3, N. Y. Tel. AL 4-5456-7
2222 W. Chicago Avenue, Chicago 22, Ill. Tel. BR 8-6966
2683 West 14th Street, Cleveland 13, Ohio, Tel. TO 1-1068
99 Main Street, Paterson 1, N. Jersey, Tel. MU 4-4619
1015 East Carson St., Pittsburgh 3, Pa., Tel. HU 1-2750
2076 Sutter St., San Francisco 15, Calif., Tel. FI 6-1571

WEST LANDIS AVENUE (Greek Orthodox Club Building)
VINELAND, NEW JERSEY

Sis Vineland skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekm.

UNion 5-9206

7643 HARDING AVENUE

MIAMI BEACH 41, FLORIDA

BLOKAS NUO PAJURIO

Sophie ir Bernice Welicks

ISIGYKITE LSS LITERATŪROS FONDO

gražiai išleistas mūsų tautos atgimimą vaizduojančias knygas!

S. KAIRIO, LIETUVA BUDO, 416 psl. — kaina \$5.50
K. BIELINIO, DIENOJANT, 464 psl. — kaina \$6.00
K. BIELINIO, PENKTIEJI METAI, 592 psl. — kaina \$6.00
Knygos kietai įrištos ir iliustruotos.

Isigykite jas įvairių progų dovanoms!

Jas gausite NAUJIENOSE ir Lit. Fonde šiuo adresu:

**K. BIELINIS, 70 Fifth Avenue, 9th floor,
NEW YORK 11, NEW YORK**

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Pasiųskite Dovanų Velykoms

Geriausiam patarnavimui pasirinkite seniausią bendrovę Chicagoje, kuri jau nuo 1947 metų pati turi pasirašiusi sutartį su Inturistu Maskvoje.

NEMOKAMA VIETA AUTOMOBILIUI PASTATYTI

Prasųkite naujo katalogo.

Didžiausias pasirinkimas geros rūšies prekių.

TELEFONUOKITE:

Phone:
WA 2-9354

**CENTRAL
PARCEL
SERVICE,
INC.**

220 S. State St.
Chicago 4, Ill.

— J. Vlks.

RAMTATUKAS

arba kas parazitiškai prisitaiko —
Ramtatukas ar jo autorius?

Vargas su taisiais pavergtos Lietuvos jaunaisiais rašytojais! Jie, lyg anoji augmenija be saulės spindulių išdygusi medžių paunksnyje, tuščiaviduriu žiedu pražydusi. O toks žiedas grožinei raštijai tinka lyg anas balnas kiaulei.

Prieš mūsų akis pereitų metų žurnalo "Pergalės" Nr. tilpęs A. Baltrūno kūrinėlis "Mano draugas Ramtatukas". Pasi skaitykime ir pasidairykime!

Kas tas Ramtatukas? Trijų metų nesulaukęs berniukas. Skaitome jautresnes, kartu ryškesnes vietas:

"O apskritai jis protingas vaikas. Ir kalba labai savotiškai. Kaip mes sekma dienį pasisamdę autotaksi, švilpėme į paplūdimį, aš paklausiau Ramtatuką:

— Patinka vizuoti?

— Liabtinka, laibžiuoti, — kažkodėl atsidusęs ištare jis.

Čia autorius suka galvą, kodėl Ramtatukas taip kalba. Jo motina juokaudama sako, kad kai ji buvo nėščia, tai mokėsi prancūzų kalbos. Autorius pastebi, kad toji prancūzų kalba nereikalinga, — jie ir šiaip susipranta.

Jei A. Baltrūnas bent kiek nusimanytų tokio amžiaus vaiko dvasios būsenoje, jei jis būtų pastabus, tai dėl vaiko iškraipytos kalbos nevargintų sau galvos. Toje vietoje jis padėtų tašką. Būtų gražu ir teisinga. Ir "komunistiškai" realu. Kam nėra žinoma, kad tokio amžiaus vaikai linkę kaip kuriuos žodžius, ar daiktų pavadinimus patys sau sukurti. Jie turi savo žodyną.

Žengiamo toliau. Dar vaiskesnis tuščiaviduris žiedas! A. Baltrūnas pasakoja, kaip jiedu su Ramtatuku motiną palaidėjo į turgų. Skaitome:

"— Mano mažasis žmogutis dažnai ką nors klausia, o kartais jį tiesiog ištinka klausimų priepuolis. Taip buvo ir aną sykį.

— Kur gauna morkų? — parodė Ramtatukas į mote-

riškę, sėdėjusią už daržovių prekystalio.

— Darže užaugina.

— O pomidorų?

— Irgi.

— Ir bulvių?

— Ir bulvių.

Maniau, kad tam kartui bus klausimai išsekę. Bet kur tau!

— Kodėl parduoda? — nė neatsipeikėjęs klausinėjo toliau mano berniukas.

— Kad gauti pinigų, — su noru paaiškinu.

— Tu nieko neparduodi?

— Aš neturiu daržo... — gūstelėjau pečiais.

— O iš kur gauni pinigų?"

Čia autorius, lyg užkluptas, sudraudžia vaiką. Autorius sako, kad negražu daug klausinėti, "jei daug žinosi, greitai senas būsi". Suprantama, ta kryptimi toliau vystyti klausimus ir aiškinimus į juos, sovietinėje santvarkoje galima nejučiomis išėiti į laukus ir paslysti. Geriau susidrausti.

Bet Ramtatukas, tas mažas žmogutukas, dar trijų metų nesulaukęs vaikas. Jis drąsus. Pavojų nežino. Jis nerimsta:

"— Ačiū. — Palaukęs vis tik pridūrė: — O jį parduoda?"

— Ką jį?

— Tą kas negražu".

Čia jau autorius išsizada kūrėjo plunksnos. Atrodo lyg čiupinėtų "stribo" naganą, uostinėtų, žvalgytųsi ir šiaip "čekistiškai" pradeda samprotauti:

"— Aš po ano pokalbio su Ramtatuku ilgai apie tai galvojau. Daug pikto šaknų liko iš seno, iš tų laikų, kai gyvenimą tvarkė pas mus turtlingieji. Matyt, iš tų šaknų ir atželia šitos piktžolės. Tik ar vien senomis šaknimis jos laikosi? Ar nesubrendina kartais ir sėklų, kurios nešamos pūko sparnelių, klaidžioja tol, kol vienur ar kitur užkimba".

— Kol nepakliūva į čekisto nagus, — pridurtume nuo sa-

ves aiškumo dėlei. Sovietinio gyvenimo sąlygose, daug žinoti tikrai yra pavojinga. Tokiems kalėjimų durys atviros, o ten tokie ūmai susensta. Todėl ir autorius su savo kuriamu Ramtatuku atsidūręs akli-gatvy, skuba aiškintis, kodėl į Ramtatuko lūpas tiek daug prigrūdo klausimų. Esmė ir tie klausimai trijų metų amžiaus vaiko lūpose vietoje ir jų gausumas nėra perdėtas. A. Baltrūnas bepuošias tuščiaviduriais žiedais savo kūrybą tiek neišmano, kad 3—6 metų amžiaus vaikai, tie mažiukai žmogiukai, pergyvena klausimų antpuolį. Jiems visiems nėra tai svarbu kokių atsakymų jie susilauksią, kiek jiems patiems įdomu klausinėti ir turėti greta kas juos klauso. Toks pipiras gali paklausti ne tik iš kur tų pinigų gauni, bet ir klausiti, kodėl saulė žemėn nenukrenta? Arba ar Chruščiovas taip pat mirs, kaip mirė ir Stalinas? O gal kaip Berija?

Bet, deja, pavergtos Lietuvos gyvenimo sąlygose ne tik socialistiniams, bet bendrai kūryboje nėra vietos realizmui. Visa turi būti ištempta pagal Kremliaus kurpalį. Realizmas tik nejučiomis gali pas kūrėją išsprūsti ir tokioje vietoje autorius turi susigriebti ir pradėti tiesti kūrinių Kremliaus link. Tokia kryptimi ir A. Baltrūnas tempia savo kūrinių ir jį puošia tuščiaviduriai:

"— Koks biauirus senis, — dar kartą grįžtelėjęs atgalios, ištare Ramtatukas. — Jo nosis kaip anties snapas..."

Ramtatukas nerimsta ir dar pridėda:

"— Burna jo tikriausiai be daiktų... — lyg prisiminęs po kurio laiko išsitarė mano mažas žmogutis ir, nesu-

laukęs jo atsakymo, nustrikėjo prie gėlių lysės".

Taip šnekėjo Ramtatukas, kai autorius jį nusivedė į miesto skvėrą. Deja, čia jau ne Ramtatuko žodžiai ir klausimai, bet paties autoriaus sufabrikuoti. Trijų metų nesulaukusio vaiko lūpose tokie žodžiai, kaip "negražus senis", "nosis kaip anties snapas" svetimi, nesuvokiami, nors gal ir žinomi, bet žmogui netaikomi. Bet autoriui štai kas rūpėjo. Nors ir Ramtatukui tas senis menamai nepatiko, bet Ramtatukas paima iš senio obuolį, kai šis jam pasiūlo. O pačiam autoriui tas senis gal dvigubai nepatiko, nes jis ne turgavietėje obuolius pardavinėjo, bet sode, kas sovietinėje santvarkoje nėra leistina ir spekuliacija vadinama.

Ir autorius iš čia jau drąsiai daro tokias čekistines išvadas:

"— Suglumęs žvalgiausi aplinkui, lyg tikėdamasis pamatyti ant pūkinių sparnelių vėjo ganojamas sėkliukes tos piktžolės, kurią paprastai vadiname *prisitaikėliškumu*. Tik prisiminęs, kad tos sėkliukės nematomos, aš greit pakilau nuo suolo ir, paėmęs už rankos savo mažąjį žmogutį, išėjau iš skvero".

— Laimė, pridėsime nuo savęs, kad Ramtatukas buvo dar nesulaukęs trijų metų, šiaip A. Baltrūnas gal būtų nuvedęs jį į saugumo nuovadą, kaip prasikaltėję, atsiskaityti ir prisipažinti savo nebūtuose nusikaltimuose.

O esme ir savo tuo kūriniu parazitiškai prisitaikėliu yra pats autorius A. Baltrūnas, bet ne jo sukurtas Ramtatukas, tuščiaviduriais žiedais apkašytas.

SIUNČIAME Į LIETUVĄ

Akordeonus, siuvamas mašinas, vaistus, maistą, medžiagas ir Jūsų atneštus siuntinius. Didelis pasirinkimas prekių žemiausiomis kainomis. Pvz., 100% vilnos medžiaga paltui 3 jardai ar siutui 3½ jardo, rayon 2 suknelėms 8 jardai, vyriškas ar moteriškas vilnonis megztinis ir 5 rayon skarelės — \$49.99.

Užsakiusiems dvigubą kiekį už \$99.98 pridėsime "Universal" deimantinį reztuką ir "Solingen" plaukams kirpti mašinėlę.

PATRIA GIFT PARCEL CO.

3741 W. 26th St., Chicago 23, Ill.

CRawford 7-2126

Chicago Savings & Loan Association

Pasidėkite taupomus pinigus į bendrovę, kuri per 35 metus saugiai ir pelningai tarnauja lietuviams. Bendrovė, kuri nuo pat įsikūrimo, 1924 metų, visada išmokėjo taupytojams pilną indėlių sumą su augštu dividendu. Chicago Savings bendrovės 35 metų rekordas — iš indėlių saugumo ir našumo atžvilgiu yra aiškus įrodymas, jog bendrovės reikalai visada buvo ir yra rūpestingai ir tvarkingai vedami, vedami taip, kad per 35 metus mūsų tapytojai visada galėjo gauti nemažiau kaip 3% ir daugiau dividendų, kada per daug, daug metų didžiama įstaigų mokesčio tikrai 2% ir 2½% nuosimėius. Taigi kaip matote negalite rasti saugesnės, patogesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupinius, nors nekurię skelbiasi esą tvirčiausi ir saugiausi.

Tėvų atydai — Atidarykite sąskaitą mūsų specialiame College-Bonus taupymo skyriuje savo vaikučiams. Atidarykite jiems duris į aukštesnį mokslą, pelningesnę ir laimingesnę ateitį. Šis skyrius moka ekstra augštus dividendus. Metinės laimėjimų dovanos, metinės varduvių dovanėlės ir kiti to skyriaus taupymo vaikams ir jaunuoliams siurpryzai. Dėl pilnesnių informacijų matykite mus. Turtas \$37,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: GRovehill 6-7575

Atdara: Pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 12:30 val. po pietų.